

PATENDIAMET
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

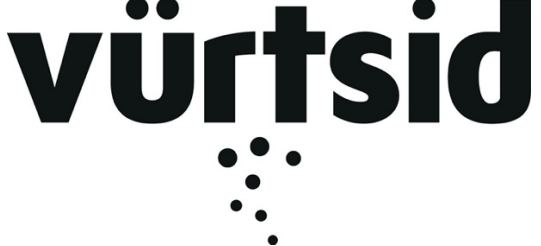
Otsus nr 1873-o

Tallinn, 24.09.2021

**Avaldus nr 1873 – kaubamärgi „vürtsid +
kuju“ (taotlus nr 53053) omaniku ainuõiguse
tühiseks tunnistamiseks**

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon (edaspidi komisjon), koosseisus Tanel Kalmet (eesistuja), Kai Klanberg, Ingrid Matsina, vaatas kirjalikus menetluses läbi avaldaja **OÜ Vürtsid** 19.11.2019 avalduse kaubamärgi „vürtsid + kuju“ (edaspidi vaidlustatud kaubamärk; reg nr 53053; taotluse esitamise kuupäev 21.05.2014), mis on registreeritud 7.07.2015 **Marko Heinsoo ja Janek Leoski** (edaspidi ka omanikud) nimele kaupade suhtes, ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks.

Vaidlustatud kaubamärk:

	klass 30 (kohv, tee, kakao ja kohvi aseained, riis; tapiokk ja saago; jahu ja muud teraviljasaadused; leib, sai, kondiitritooted ja maiustused; jäätis; suhkur, mesi, siirup; pärm, küpsetuspulbrid; sool; sinep; äädikas, vürtsikastmed; vürtsid; jää; konserveeritud aiamaitsetaimed (vürtsid); maitseained (vürtsid); maitseained, v.a eeterlikud õlid; maitseainesegud; maitsesoolad);
--	--

Menetluse käik

1) Avaldaja on 19.11.2019 esitanud avalduse (pealkirjastatud kaebusena kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks) vaidlustatud kaubamärgi tühiseks tunnistamiseks esiteks seetõttu, et see on esitatud registreerimiseks pahauskselt, mis on kaubamärgiseaduse (KaMS) § 9 lg 1 p-s 10 nimetatud õiguskaitset välistav asjaolu, teiseks identsuse tõttu avaldaja ärinimega (KaMS § 10 lg 1 p 4) ja kolmandaks, kuna õiguskaitset on taotlenud enda nimele asjaomase kaubamärgi omaniku nõusolekuta tema agent või esindaja, kelle tegevus ei ole põhjendatud (KaMS § 10 lg 1 p 8), samuti vaidlustatud kaubamärgi avaldajale üleandmiseks (KaMS § 52 lg 3). Avaldajat esindas avaldaja juhatuse liige Lenno Tappo.

Avalduses oli märgitud järgmist. 12.07.2011 loodi äriühing nimega Vürtsid OÜ. Äriühingu osanikud ja juhatuse liikmed on J. Leosk, Margit Heinsoo ja L. Tappo (avalduse lisa 1 – äriregistri ajaloo väljavõte). Ettevõtte volitatud isikuna ja agendina tegutses Margit Heinsoo abikaasa Marko Heinsoo. Äriühing loodi eesmärgiga toota, turustada ja müüa erinevaid maitseaineid ja vürtse.

18.06.2012 sõlmiti Eesti Kunstiakadeemiaga (EKA) esitatud hinnapakkumise (lisa 2, kuupäevaga 7.06.2012) alusel arendustegevuse tellimusleping, mille alusel töötati välja kaubamärk „vürtsid“ (lisa 3 – arendustegevuse leping ja selle lisad). EKA teostas töö vastavalt sõlmitud lepingule ning andis 19.10.2012 üle avaldajale (lisa 5 OÜ – EKA teostatud töö: kaubamärk ja pakendid). Avaldaja tasus teostatud töö eest (lisa 4 - EKA arve nr 501964). Vastavalt 18.06.2012 arendustegevuse lepingu lisale 3 läks kaubamärgi omandiõigus üle EKA-lt avaldajale. Sama lisa p 2 kohaselt andis autor avaldajale (tellijale) ainuõiguse teose kaitsmiseks pädevale asutusele avalduse esitamiseks, sh kaubamärgi registreerimiseks.

Avaldaja sõlmis domeenilepingu Zone Eesti OÜ-ga ja registreeris enda nimele domeeni vurtsid.ee (7.10.2011) ja vurtsid.ee (6.02.2012). Viimast domeeni kasutades lõi avaldaja endale kodulehe, mille kujunduses kasutati samuti EKA poolt väljatöötatud kaubamärki. Samuti kasutas avaldaja selle domeeninimega meiliaadresse: info@vurtsid.ee; janek@vurtsid.ee; lenno@vurtsid.ee. Kõlvatut konkurentsi

Adress:
Toompuiestee 7
15041 Tallinn

Telefon:
627 7942
e-mail: toak@epa.ee

Faks:
645 1342
http://toak.epa.ee/

osutades vormistas Margit Heinsoo domeenilepingu ümber enda abikaasa ettevõttele (lisa 6 – Zone Media OÜ 13.02.2019 e-kirja kohaselt toimus see 3.02.2015 ja 1.10.2016), mida puudutav vaidlus on pooleli Harju Maakohtus.

11.01.2013 väljastas GS1 Estonia MTÜ avaldajale ettevõtteprefiksi nr 47432740, mida kasutades oli võimalik avaldajal märgistada oma tooted vötkoodiga ja hakata turustama oma tooteid (märgitud kaubamärgiga) suurtes kaubanduskettides (lisa 7).

12.11.2013 loodi avaldaja Facebooki sotsiaalmeedia konto (nähtav veebis: <https://www.facebook.com/vurtsid.maitsesegud/>), kus jagati oma tegevuse ja toodete kohta infot (lisa 8 – Facebooki konto väljavõte 6.11.2019). Avaldaja reklaamib seal oma tooteid; informeerib, kust tooteid osta saab; räägib oma tegevusest ja üritustest (laadad, Rimi kaubanduse klubi jne) ja ka lepingupartneritest (nt Haldjaleib, Siirupiemandad, erinevad kaubandusketid); annab soovitusi ja retsepte maitseainete kasutamiseks. Facebooki kontol kasutati samuti EKA väljatöötatud kaubamärki, nagu ka välja-reklaamitud ja turustatud toodetel (maitseainetel, maitseainete segudel, vürtsidel).

Avaldaja väitis, et 17.04.2013. a sõlmis avaldaja AS-ga Selver müügilepingu, mille alusel müüdi avaldaja maitseaineid ja vürtse kauplustes kaubamärgi „Vürtsid“ all (lisa 9). 2013. a sõlmis avaldaja OÜ-ga Haldjaleib suulise müügilepingu, mille alusel müüdi avaldaja maitseaineid ja vürtse kauplustes kaubamärgi „Vürtsid“ all (lisa 10 – pangakonto arvelduste väljavõtted 2011–2018, arveldused partneritega on [otsitavad] väljavõttelt). 2013. a alates tellis avaldajalt maitseaineid (varustatud kaubamärgiga „Vürtsid“) ka Leina Küla Selts ja Würtspood OÜ (sama lisa). 2014. a alates tellis Pihlta vallavalitsus avaldajalt maitseaineid (varustatud kaubamärgiga „Vürtsid“) kingitusteks (sama lisa). 2014. a sõlmis avaldaja Kaubamaja AS-ga müügilepingu, mille alusel müüdi alates 2014. a avaldaja maitseaineid ja vürtse kaubamajas kaubamärgi „Vürtsid“ all (sama lisa). 2014. a sõlmis avaldaja Piprapood OÜ-ga suulise müügilepingu, mille alusel müüdi alates 2014. a avaldaja maitseaineid ja vürtse sellele ettevõttele kuuluvas kaupluses kaubamärgi „Vürtsid“ all (sama lisa). 2014. a sõlmis avaldaja samuti Rimi Eesti Food AS-ga müügilepingu, mille alusel müüdi alates 2014 avaldaja maitseaineid ja vürtse Rimi kauplustes kaubamärgi „Vürtsid“ all (lisa 16, 30.05.2014). 2014. a sõlmis avaldaja Põlva Tarbijate Ühistuga müügilepingu, mille alusel müüdi avaldaja maitseaineid ja vürtse kauplustes kaubamärgi „Vürtsid“ all (lisa 17 [ei ole lisatud], viidatud on taas kontoväljavõttele). 2014. a võistlesid avaldaja maitseained ja vürtsid Eesti Parima toiduaine tiitlile maiseainega „Mõnus maitseool“ Eesti Toiduainete Tööstuse Liidus kaubamärgi „Vürtsid“ all ja saavutas 4. koha. 2015. a sõlmis avaldaja ABC Supermarkets AS-ga müügilepingu, mille alusel müüdi alates 2015. a avaldaja maitseaineid ja vürtse selle kaubandusketi kauplustes kaubamärgi „Vürtsid“ all (lisa 18; lisa 19 [ei ole lisatud, viidatud on kontoväljavõttele]). 6.04.2015 sõlmis avaldaja Tarbijate Keskühistuga müügilepingu, mille alusel müüdi alates 2015. a avaldaja maitseaineid ja vürtse kauplustes kaubamärgi „Vürtsid“ all (lisa 20 [digikonteineri sisu ei ole avatav]; lisa 21 [ei ole lisatud, viidatud on kontoväljavõttele]). 2016. a osales avaldaja Toiduliidu parima toiduaine piirkondlikul konkursil Tai maitseaineseguga kanale kaubamärgi „Vürtsid“ all (lisa 22, kättesaadav <https://toiduliit.ee/83-uudised/270-parima-toiduaine-piirkondlikul-konkursil-jahib-voitu-57-toodet>).

Eeltoodut kokkuvõttes loodi avaldaja maitseainete tootmiseks ja turustamiseks; ettevõtte tegi investeringud, lõi kaubamärgi, lõi reklaamikanalid (koduleht, sotsiaalmeedia konto), otsis partnerid toorainetega ja pakkematerjaliga varustamiseks, ning sõlmis turustamislepingud kaubanduskettidega ja väiksemate müüjatega. Avaldaja asus kasutama kaubamärki enda toodete turustamisel ja müümisel. Avaldaja kujundas omale kaubamärgi EKA abil. Äritegevuse käimalükkamiseks tehti ära suur eeltöö ja tehti investeeringud. Avaldaja asus selle kaubamärgi all reklaamima oma tooteid ning asus ka selle kaubamärgiga märgistatud tooteid realselt müüma. Nimetatud kaubamärki kasutades müüs avaldaja oma tooteid (maitseaineid ja vürtse) suuremates kaubanduskettides kui ka väiksemate ettevõtjate kaudu. Samuti käis avaldaja ise erinevatel väikestel laatadel oma tooteid tutvustamas ja müümas. Sellega saavutas antud kaubamärk ka oma üldtuntuse KaMS § 5 lg 1 p 1 ja § 11 lg 1 p 1 mõistes enne selle kaubamärgi registreerimist J. Leoski ja M. Heinsoo nimele.

7.07.2015, mil üldtuntud kaubamärki kasutas oma igapäevases majandustegevuses avaldaja, registreeriti kaubamärgiregistris vaidlustatud kaubamärk taotluse nr M201400617 alusel. Tegemist on avaldajale kuuluva, igapäevases majandustegevuses kasutamisel oleva ja juba üldtuntud kaubamärgiga. KaMS § 9 lg 1 [p 10] kohaselt ei saa õiguskaitset tähis, mille registreerimist taotleb isik on esitanud taotluse pahauskselt või mida on hakatud kasutama pahauskselt. Lisaks KaMS § 10 lg 1 p 4 kohaselt ei saa õiguskaitset kaubamärk, mis on identne või eksitavalt sarnane enne taotluse esitamise kuupäeva äriregistrisse kantud ärinimega ning vastava ettevõtja tegevusala kuulub samasse valdkonda kauba või teenusega, mille tähistamiseks kaubamärki kasutatakse või kavatakse kasutada. Sama sätte p 8 toob välja veel õiguskaitset välistava asjaoluna selle, et kui õiguskaitset taotleb enda nimele asjaomase kaubamärgi omaniku nõusolekuta tema agent või esindaja, kelle tegevus ei ole põhjendatud. KaMS §

52 lg 1 ja lg 1¹ kohaselt võib iga isik esitada komisjonile avalduse kaubamärgiomaniku vastu tema ainuõiguse tühistamiseks tunnistamiseks KaMS §-s 9 ja §-s 10 sätestatud õiguskaitset välistava asjaolu olemasolul, kui see asjaolu oli olemas ka kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal. Antud juhul esinevad avaldaja arvates kõik kolm nimetatud õiguskaitset välistavat asjaolu.

Esiteks, kaubamärgi registreerimist taotlenud isikud on esitanud taotluse kaubamärgi registreerimiseks pahauskselt. J. Leosk on avaldaja juhatuse liige ja Marko Heinsoo on tegutsenud avaldaja nimel ettevõtte volitatud esindajana läbirääkimistel kaubanduskettidega toodete turustamiseks – tegutsenud avaldaja agendina. Kaubamärgi registreerimistaotlusest ja kaubamärgi registreerimisest J. Leosk ja Marko Heinsoo avaldaja osaniku ja juhatuse liiget L. Tappot ei ole teavitanud, kuigi seda nõuab ÄS § 181 lg 3 ning mida on kinnitanud ka kohtupraktika. Ettevõttega seotud isikutega (antud juhul juhatuse liige J. Leosk ja juhatuse liikme Margit Heinsoo abikaasa ja ettevõtte agent Marko Heinsoo) tehtavad tehingud eeldavad osanike otsust. Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-26-17 p 10 kinnitanud põhimõtet, et osanike nõusolek on samamoodi vajalik ka juhul, kui tehingu teiseks pooleks on juhatuse liikme ja tema abikaasa 100%-lise kontrolli all olev äriühing. Osanike nõusolekut eeldava tehingu teise poolena on seega vaadeldav ka juhatuse liikme abikaasa ise (mitte ainult tema kontrolli all olev äriühing). Osanike koosolekut ei ole selles küsimuses kokku kutsutud ja selles osas puudub OÜ Vürtsid osanike otsus. Avaldaja poolt igapäevases majandustegevuses kasutatud kaubamärgi registreerimine kolmandate isikute (äriühingu esindajate J. Leosk ja M. Heinsoo) nimele ei ole põhjendatud ega mõistlikult aktsepteeritav. Seda enam, et sellisest registreeringust ei teavitatud kõiki osanikke (ning juhatuse liikmeid) ja selline registreering toimus ilma igasuguse hüvitiseta avaldaja jaoks, kes on selle kaubamärgi väljatöötamise eest tasunud EKA-le ja toonud oma vahenditega selle toote turule ning müünud selle kaubamärgiga tähistatud kaupu.

Avaldaja märkis, et Marko Heinsoo on alustanud peale kaubamärgi registreerimist enda nimele selle kaubamärgiga märgistatud toodete (maitseained ja vürtsid) turustamist endale 100%-lt kuuluva äriühingu OÜ Vürtsimeistrid alt (varasem ärinimi Pakkija OÜ; lisa 23 äriregistri väljavõte, lisa 24 – majandusaasta aruanded 2012–2016), mis tõendab otseselt asjaolu, et tema poolt kaubamärgi registreerimine toimus otseselt isikliku huvi ja kasu saamise ajendil, st pahatahtlikult. Avaldaja pidas täiendavalt komisjoni jaoks taustainfona oluliseks märkida, et Marko Heinsoo abikaasa, kes on avaldaja juhatuse liige ja üks osanikest, on peale kaubamärgi registreeringut viinud üle kogu avaldaja äritegevuse oma abikaasale kuuluva OÜ Vürtsimeistrid alla. Ta on seda teinud teiste osanike ja juhatuse liikmete (nii L. Tappo kui ka J. Leosk) teadmata – ta on ümber registreerinud avaldajale kuulunud domeeni vürtsid.ee ja vürtsid.ee (lisa 25 identne lisaga 6), tõkestanud juurdepääsu kodulehe serverile ja meilidele; ta on [3.01.2017] ümber vormistanud ettevõttele väljastatud triipkoodilepingu (lisa 26), mille abil kaebaja turustas suurtes kaubanduskettides oma tooteid; ta on üle viinud oma abikaasa ettevõttesse müügilepingud kaubanduskettidega vürtside ja maitseainete müügiks (lisad 27 [ei ole loetav]) ehk korraldanud teiste osanike ja juhatuse liikmete (L. Tappo ja J. Leosk) teadmata kogu sisulise avaldaja tegevuse üle OÜ-sse Vürtsimeistrid. Avaldaja leidis, et tegemist on ebaseadusliku ettevõtte üleminekuga (üleviimisega) ja kõlvatu konkurentsi osutamisega avaldajale Margit ja Marko Heinsoo poolt. Avaldaja pidas vajalikuks komisjonile teada anda, et sellise kõlvatu konkurentsi osutamise, ettevõtte ülemineku korraldamise ja kahju tekitamise osas on esitanud OÜ Vürtsid Harju maakohtule hagiavalduse ja see vaidlus on hetkel Harju Maakohut menetluses tsiviilasjas nr 2-18-18761 (lisa 28 –25.01.2019 menetlusse võtmise määrus). Kaubamärgi registreerimisega seotud vaidlust lahendab avaldaja käesolevas menetluses.

Teiseks, vaidlustatud kaubamärk on identne avaldaja ärinimega. OÜ Vürtsid tegevusala on sama, mis on vaidlustatud kaubamärgi kauba ja teenuste õiguskaitse klass. Avaldaja müüb maitseaineid, maitseainesegusid, soolad, ja vürtse (lisa 29 – OÜ Vürtsid majandustegevuse aruanded 2012–2016). Avaldaja on andnud kaupadele, mida ta turustab, oma ärinime kaubamärgi kujutises. Sellega on ettevõtte loonud seose tähise, mis kujutab endast tema ärinime ja tema turustatavate kaupade vahel. Lisaks on avaldaja registreerinud domeeni selliselt, mis kujutaks tema ärinime ja viitaks turustatavatele kaupadele (maitseained ja vürtsid). Seega avaldaja asus registreeritud domeeninime kasutama luues seose tähise, mis kujutab endast domeeninime (vürtsid.ee) ja tema poolt müüdavate kaupade (vürtsid) vahel. Seega ei saa avaldaja aktsepteerida vaidlustatud kaubamärgi registreerimist omanike nimele, kuivõrd see on varasemalt registreeritud ärinimi. Samuti on sama nimega registreeritud ka domeeninimi avaldaja poolt.

Kolmandaks, õiguskaitset vaidlustatud kaubamärgile on taotlenud enda nimele asjaomase kaubamärgi omaniku nõusolekuta tema agent või esindaja, kelle tegevus ei ole põhjendatud. J. Leosk on avaldaja üks juhatuse liikmetest ja Marko Heinsoo volitatud esindaja (kes tegutses sisuliselt agendina) ja neil lasub seadusest tulenevalt kohustus tegutseda ettevõtte, mida nad esindavad (st avaldaja), parimates huvides ja olla sellele ettevõttele lojaalsed. Kui ettevõtte esindajad, kes on teadlikud, et kaubamärk „Vürtsid“ on kasutuses nende esindatud ettevõtte igapäevases majandustegevuses (st selle kaubamärgiga tähistatakse müüdavaid kaupu kui ka kasutatakse seda tähist oma kodulehel, sotsiaalmeedias, suhtluses avalikkusega, kirjalangil ja arvetel jne enda kaupade eristamiseks), registreerivad selle enda kui füüsiliste isikute nimele ilma teiste osanike heakskiiduta ja ilma igasuguse mõjuva põhjusega, samuti

ilma mingit hüvitist ettevõttele tasumata, siis ei saa lugeda sellist tegevust (kaubamärgi registreerimist ettevõtte esindajate nimele) põhjendatuks. Samuti ei ole selline tegevus mingilgi viisil vaadeldav avaldaja huvides ja selle suhtes lojaalselt tegutsemisena. Seega ei ole ei juhatuse liige J. Leosk ega ka volitatud isik agent Marko Heinsoo tegevus kaubamärgi registreerimiseks enda nimele millegagi põhjendatud. Ei esinenud mingit elulist ega muud vajadust vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks omanike nimele. Avaldaja ei ole seda kaubamärki võõrandanud ega andnud luba selle kaubamärgi registreerimiseks teistele isikutele. Avaldaja osundas, et kaubamärgi võõrandamiseks (aga ka kaubamärgi registreerimiseks teise isiku – juhatuse liikme ja volitatud esindaja/agendi – nimele) on vajalik osanike otsus AS § 181 lg 3 alusel, sest kaubamärgi võõrandamise näol ei ole tegemist ettevõtte igapäevase majandustehingute raames vaadeldava tehinguga. Samuti on nõutav osanike otsus avaldajale kuuluva kaubamärgi võõrandamiseks AS § 181 lg 3 ja Riigikohtu lahendi nr 3-2-1-26-17 p-s 10 toodud juhistest tulenevalt. Sellist osanike koosolekut aga ei ole toimunud ja sellist kaubamärgi võõrandamist aktsepteerivat osanike otsust ei ole vastu võetud. Samuti ei ole kaubamärgi „Vürtsid“ registreerimisest kõiki osanikke ja juhatuse liikmeid teavitatud.

Kõik eelkirjeldatud kaubamärgi registreerimist omanike nimele välistavad asjaolud esinesid kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal.

Eeltoodu alusel palub avaldaja tunnistada tühiseks kaubamärgi „vürtsid + kuju“ registreering nr 53053 J. Leoski ja M. Heinsoo nimele ja anda see kaubamärk üle avaldajale KaMS § 52 lg 3 alusel.

Avaldusele oli lisatud (1) äriregistri ajaloo väljavõte avaldaja kohta; (2) EKA hinnapakumine, (3) EKA arendustegevuse leping koos lisadega, (4) EKA arve tellimuse eest, (5) EKA teostatud töö; (6) Zone Eesti OÜ poolne kinnitusmeil; (7) ettevõteteprefiksi väljastamine; (8) avaldaja Facebooki sotsiaalmeedia-konto väljavõte; (9) leping Selveriga; (10) arvelduskonto väljavõtted 2011–2018; (16) leping Rimi Eesti Food AS-ga; (18) leping ABC Supermarkets AS-ga; (20) müügileping Eesti Tarbijateühistu Keskühistuga – digikonteineri sisu ei ole avatav; (22) artikkel parima toiduaine piirkondlik konkursi kohta; (23) äriregistri väljavõte OÜ Vürtsimeistrid kohta, (24) OÜ Pakkija ja OÜ Vürtsimeistrid majandusaasta aruanded; (26) GS1 Estonia vastuskiri; (28) kohtumäärus menetlusse võtmise kohta; (29) avaldaja majandusaasta aruanded. Komisjon on loetelust välja jätnud korduvalt nummerdatud lisad ja lisa 27 (kinnitus lepingu ülevõtmise kohta), mida ei olnud võimalik avada.

2) Komisjon võttis vaidlustusavalduse menetlusse **3.12.2019** ja tegi katse selle 4.12.2019 J. Leoski postiaadressil kättetoimetamiseks. 30.12.2019 tegi komisjon katse avalduse e-postiga kättetoimetamiseks Marko Heinsoole, kes kinnitas kättetoimetamist 9.01.2020. J. Leosk ei ole kättesaamist kinnitanud. Kättetoimetamisel teatati M. Heinsoole, et tulenevalt tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse (TÕAS) § 48² lõikest 1 algab kättetoimetamisest leppeperiood. Kooskõlas sama paragrahvi lõikega 2 pidi omanik kirjalikult teatama komisjonile enne 10.03.2020, kas ta soovib või ei soovi avaldusele vastu vaielda.

3) 9.03.2020 teatas **Marko Heinsoo**, et vaidleb avaldusele vastu. Ta esitas ühtlasi sisulise seisukoha avalduse kohta, märkides järgmist. Avaldaja seisukoht, et tema õigused kaubamärgile tulenevad sellest, et tema sõlmitud lepingu alusel töötati välja kaubamärk, selle graafiline lahendus ning nimetatud tööde eest tasus avaldaja ning valmis kaubamärgi kujundus (töö) anti üle avaldajale, on vastuoluline. Avaldaja on selgitanud, et ta sõlmis EKAGA lepingu kaubamärgi „Vürtsid“ väljatöötamiseks ning tasus selle eest. M. Heinsoo väitel selgitab avaldaja menetluskohandis aga, et tema ja Vürtsimeistrid OÜ (endise nimega OÜ Pakkija) omanik Marko Heinsoo taotlesid koostööpartneritena toetust EAS-lt kaubamärgi „Vürtsid“ loomiseks summas 8000 eurot. Seega ka avaldaja enda väitel toimus kaubamärgi väljatöötamine Marko Heinsoo aktiivsel osalusel ja koostöös ning tasumine kaubamärgi väljakujundamise eest EAS-lt saadud toetuse arvelt.

Kaubamärgi registreerimine J. Leoski ja M. Heinsoo kaasomandisse kinnitab fakti, et vastupidiselt avaldaja väidetule toimus kaubamärgi sellisel viisil registreerimine avaldaja teadmisel ning heakskiidul. Kaubamärgi registreerimise ajal oli J. Leosk hageja juhatuse liikmeks. Marko Heinsoo selgitas, et KaMS § 3 lõike 1 alusel on kaubamärk tähis, millega on võimalik eristada ühe isiku kaupa või teenust teise isiku samaliigilisest kaubast või teenusest. KaMS § 4 lõike 1 alusel on kaubamärgi õiguskaitse kaubamärgile ainuõigust omava isiku (kaubamärgiomanik) õiguste tunnustamine ja kaitse õiguslike vahenditega. Sama sätte lõike 2 kohaselt võib registreeritud kaubamärgi suhtes ainuõigust teostada ainult kaubamärgiomanikuna kauba- ja teenindusmärkide registrisse kantud isik, kui sama seadus ei sätesta teisiti. Avaldus kaubamärgi „Vürtsid“ registreeringu tühistamiseks ja kaubamärgi üleandmiseks avaldajale on õiguslikult perspektiivitu, nimetatud kõikide võimalike omandilise kuuluvuse õiguste vaidlustamise tähtaja aegumise tõttu. Avaldus on ilmselgelt esitatud pahatahtlikult.

Täiendavalt märkis M. Heinsoo, et kaubamärgi „Vürtsid“ omandiõigus kuulub omanikele, kellest J. Leosk kuulub tänaseni (on kogu aeg kuulunud) hageja juhatusse. Asjaõigusseaduse (AÕS) § 71 lg 1 kohaselt on kaasomanike osad ühises asjas võrdsed, kui seaduses või tehinguga ei ole sätestatud teisiti. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt on kaasomanikul ühise asja suhtes kolmandate isikute ees kõik omaniku õigused. AÕS § lg 3 kohaselt on kaasomanikul õigus ühist asja kasutada niivõrd, kui see ei takista teiste kaasomanike kaaskasutust. Eelpool toodust tulenevalt ei saa esiteks õigusteoreetiliselt vaidlustatud kaubamärgi kasutamine Marko Heinsoo poolt rikkuda mistahes viisil avaldaja õigusi ning teiseks puuduvad avaldajal takistused taotlema kaubamärgi „Vürtsid“ kasutamiseks luba kaubamärgi omanikelt.

M. Heinsoo lisas, et vaidlustatud kaubamärgi ühe omaniku M. Heinsoo ettevõtte Vürtsimeistrid OÜ toodangu märgistamine selle kaubamärgiga on kaubamärgi teinud tuntuks nii Eesti Vabariigis kui ka mujal Euroopas. Vürtsimeistrid OÜ toodangut teatakse Jaapanis, kus tegutseb ettevõtte toodangu edasimüüja. Ettevõtte kliendid on Soome Vabariigis, Norra Kuningriigis, Portugalis, Hispaanias. Hetkeseisuga on kaubamärgi ühe omaniku M. Heinsoo ettevõtte Vürtsimeistrid OÜ teinud kõik selleks, et kaubamärk saavutaks tuntuse ja täitnud igakülgse kaubamärgiga kaasnevaid kohustusi, sealhulgas ka kohustust kasutada kaubamärki seadusest ettenähtud alustel. M. Heinsoo on kasutanud kaubamärki ettenähtult juba alates kaubamärgi valmimise hetkest. Kaubamärk sai loodud maitseainesegude, maitseainete ja maitseainete tähistamiseks. M. Heinsoo on kasutanud kaubamärki ja tähistanud tema ettevõtte Vürtsimeistrid OÜ poolt toodetavat toodangut alates kaubamärgi registreerimisest 21.05.2014. Kaubamärgi teisel omanikul J. Leoskil, kes on avaldaja üks osanikke, puudub igasugune toodang, mida märgistada antud kaubamärgiga, seega ei ole ka avaldaja ja J. Leosk kunagi kasutanud vaidlustatud kaubamärki seadusest ettenähtud moel. M. Heinsoo ja tema ettevõtte on kasutanud vaidlustatud kaubamärki seadusega ettenähtud moel juba aastast 2012, seega 7 aastat. Kaubamärgi registreerimise taotlus esitati 21.05.2014 ja see rahuldati peale kaubamärgi ekspertiisi Patendiameti poolt ja registreeriti 7.07.2015. Seega puudusid antud registreeringul õiguskaitset välistatavad asjaolud. Avaldaja üks osanikke L. Tappo ei saa kuidagi väita, et ta ei olnud teadlik kaubamärgi registreerimisest M. Heinsoo ja J. Leoski poolt, kuna viimane oli ja on ka praegu avaldaja juhatuse liige. Peale kaubamärgi registreeringu otsust, mille alusel said taotlejad kaubamärgi omanikuks, oli L. Tappo ja avaldajal kaks kuud Patendiameti otsuse vaidlustamiseks. L. Tappo ja avaldaja ei vaidlustanud otsust, tehes seda aga nüüd kui vaidlustatud kaubamärk on saavutanud tuntuse. M. Heinsoo märkis, et L. Tappo ja avaldaja on esitanud ka hagi Harju Maakohtule seoses vaidlustatud kaubamärgiga, kuid kohus ei võtnud kaubamärki puudutatavat hagi menetlusse.

4) 18.03.2020 teatas komisjon menetluse pooltele, et komisjon alustab eelmenetlust. Vähemalt üks omanikest oli teatanud oma soovist vaidlustusavaldusele vastu vaielda. Kooskõlas TÕAS § 48³ lõikega 1 andis komisjon avaldajale tähtaja avalduse põhjenduste ja tõendite esitamiseks või täiendamiseks. Põhjenduste ja tõendite esitamise või täiendamise tähtpäevaks määrati 19.05.2020. 15.05.2020 edastas komisjon avaldajale M. Heinsoo 9.03.2020 sisulise seisukoha avalduse kohta ning määras uueks nimetatud põhjenduste ja tõendite esitamise või täiendamise tähtpäevaks 30.05.2020.

5) 30.05.2020 esitatud avalduse põhjendustes keskendus **avaldaja** vastaspoole 9.03.2020 sisuliste seisukohtadele vastamisele. Oma vastulauses märkis M. Heinsoo, et kuivõrd ta on osalenud koostööpartnerina toetuse küsimisel EAS-lt kaubamärgi väljatöötamiseks, siis on toimunud kaubamärgi väljatöötamine tema aktiivsel osalusel ja koostöös, sh tasumine kaubamärgi eest. Avaldaja oli seisukohal, et see vastuargument ei väära avalduse rahuldamist, sest EAS-lt kaubamärgi väljatöötamiseks toetuse saamiseks esitas taotluse avaldaja ja toetus määrati ainult avaldajale, kellele ka toetus välja maksti (põhjenduste lisa 1 – pangaväljavõtte toetuse kohta). Pakkija OÜ (uue ärinimega Vürtsimeistrid OÜ) oli kaastaotleja, kes ei olnud omaette toetuse saaja ega kaubamärgi tulevane (kaas)omanik. OÜ Pakkija on oma taotluses kinnitanud alampeatükis „ootused projekti tulemuse osas“, et uus bränd ja pakendid Vürtsid OÜ-le tagavad müügitõusu ja et koostööpartnerina (pakkimise pool) on huvi olemas. Seega oli OÜ Pakkija teadlik, et uus bränd luuakse ainult avaldajale. OÜ Pakkija ei tegelenud ega plaaninud tegeleda maitseainete tootmise ega turustamisega vaid selle ettevõtte ülesandeks oli võimaliku koostööpartnerina ainult pakkimine. Seda kinnitab nii avaldaja taotlus kui ka kaastaotleja eelreferentide kinnitus EAS taotluses (lisa 2 – taotlus EAS-le, milles avaldaja on toetuse taotleja ja Pakkija OÜ on kaastaotleja). Lisaks eeltoodule osundas avaldaja asjaolule, et kaubamärk registreeriti M. Heinsoo ja J. Leoski nimele ning seetõttu võimalikud viited vastulauses OÜ Pakkija (Vürtsimeistrid OÜ) tegevusele ei muuda kaubamärgi registreeringut omanike nimele õiguspäraseks. Vaidluse lahendamisel on oluline arvestada, et kaubamärgi ja tootepakendite näidised töötas välja EKA avaldaja ja EKA vahel sõlmitud lepingu alusel (esialgse avalduse lisas). Lepingu osaliseks ja töö tellijaks ei olnud OÜ Pakkija vaid ainult avaldaja. Avaldaja tasus ka tellijana tellitud töö eest (lisa 3 – makse EKAlle). Vastavalt arendustegevuse lepingu lisale 3 (esialgse avalduse lisas) läks kaubamärgi omandiõigus üle EKA-lt avaldajale. Sama lepingu p 2 kohaselt andis autor tellijale ainuõiguse teose kaitsmiseks pädevale asutusele avalduse esitamiseks, sh kaubamärgi registreerimiseks. Seega on kaubamärgi registreerimine omanike nimele toimunud pahausksest ning ilmse eesmärgiga kaaperdada senine avaldaja äritegevus seoses maitseainete müügi

ja turustamisega Marko Heinsooga seotud äriühingu OÜ Vürtsimeistrid alla jätkates tegevust avaldaja kaubamärgi all.

Avaldaja lisas, et tema majandustegevus oli regulaarne ning ajas kasvava trendiga. Avaldaja tooteid (maitseained, maitseainesegud, vürtsid), mis olid tähistatud vaidlustatud kaubamärgiga ja väljatöötatud tootepakendiga, turustati laialdaselt juba enne kaubamärgi registreerimist. Seda asjaolu kinnitavad nii avaldaja Facebooki lehe väljavõte, kus tootepakendid ja kaubamärk on näha Facebook lehele tehtud postitustel (esialgse avalduse lisas); avaldaja partneritele esitatud arved (lisa 4 – arved Selverile); avaldaja partnerite poolt vaidlusaluse kaubamärgiga tähistatud maitseainete/vürtside müügi eest esitatud arvete tasumine pankka (lisa 5 – väljavõtted ABC Supermarkets, Aldar Eesti, Alpha kaubandus, Coop, ETK jt poolt avaldajale tehtud maksetest); kui ka lisatud fotod Maksimarketi kui Sadama Marketi lettidel olevate avaldaja kaupade kohta kus on samuti selgelt näha kaubamärgiga toote tähistamine ja müük (lisad 6 ja 7).

Avaldaja rõhutas, et mitte ükski asjaolu ei õigusta tema toodete eristamiseks mõeldud kaubamärgi registreerimist kolmandate isikute nimele. Avaldaja täpsustas selguse huvides komisjonile, et Harju Maakohus lahendab tsiviilasjas nr 2-18-18761 juhatuse liikme Margit Heinsoo vastu esitatud kahjunõuet ja kõlvatu konkurentsi ning ebaseadusliku ettevõtte ülemineku korraldamise tõttu saamata jäänud tulu (kahjunõuet) OÜ Vürtsimeistrid vastu, milline ettevõtte kuulub Margit Heinsoo abikaasale Marko Heinsoole. Selles kohtuasjas ei lahendata kaubamärgiga seotud õigusvaidlust. Kaubamärgiga seotud õigusvaidlus vaadatakse läbi käesolevas menetluses.

Avaldaja kinnitas, et kaubamärgi registreerimine omanike nimele ei toimunud avaldaja heakskiidul ega teadmisel. J. Leoskil või mistahes muul juhatuse liikmel puudus ainuisikuliselt õigus registreerida (või selleks kedagi volitada) vaidlusalune kaubamärk enda ja Marko Heinsoo nimele kaasomandisse või anda selliseks registreeringuks nõusolekut avaldaja juhatuse liikmena. Selline registreering on õigusühine, sest äriseadustiku (ÄS) § 181 lg 3 kohaselt osahinguga ja juhatuse liikme vahel tehtud tehing on tühine, kui tehinguga ei nõustunud osanikud või nõukogu (vt ka seotud Riigikohtu lahendeid, millele on viidatud avalduses). Antud juhul ei ole avaldaja osanikud võtnud vastu otsust vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks J. Leoski või muu kolmanda isiku (teise juhatuse liikme lähikondse Marko Heinsoo) nimele ega ole ka olemas juhatuse täiekoosseisulist otsust selliseks tegevuseks. ÄS § 181 lg 3 sätestab eeltoodud punktis reguleeritud piirangust erandi, mis ütleb, et see ei kehti tehingu suhtes, mis tehakse osahinguga igapäevases majandustegevuses kauba või teenuse turuhinna alusel. Antud juhul ei olnud kaubamärgi võõrandamise tehing (kaubamärgi registreerimine) seotud osahinguga igapäevase majandustegevuse raames tehtud tehinguga turuhinna alusel. Ettevõtte igapäevase majandustehingute raamesse kuulus maitseainete toormaterjali ja pakendite ostmise ning maitseainete müük ja turustamine erinevatesse müügikanalitesse (sh suuremad kaubandusketid). Igapäevase majandustehingu raamesse kuuluvana ei saa vaadelda sama kaubamärgi, millega ettevõtte tegevus ja toodang eristati teistest samalaadsetest, võõrandamist või registreerimist juhatuse liikme või kolmanda isiku nimele. Sellise registreeringu eest ei ole avaldaja saanud mitte mingit hüve.

Avaldaja leidis, et avalduse esitamise tähtaeg ei ole aegunud, sest KaMS § 52 lg 1 ja lg 2 kohaselt asjast huvitatud isik võib esitada hagi kaubamärgiomaniku vastu tema ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks sama seaduse §-des 9 ja 10 sätestatud õiguskaitset välistava asjaolu olemasolul, kui see asjaolu oli olemas ka kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal, viie aasta jooksul pärast kaubamärgi kasutamisest teada saamist ning tähtajatult, kui kaubamärgi registreerimise taotlus oli esitatud pahauskelt. Avaldaja nõue on esitatud KaMS § 52 lg 2 p 1 tähtaja raames. Põhjus kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks KaMS §-s 9 ja 10 sätestatud alusel esineb juhul, kui kaubamärgi registreerimise otsuse asemel oleks tulnud teha otsus kaubamärgi registreerimisest keeldumise kohta. Kui kaubamärgi registreerimisest oleks tulnud keelduda põhjusel, et taotluse esitamise kuupäeval ei vastanud kaubamärk KaMS § 9 ja/või § 10 tingimustele, on pärast sellise kaubamärgi registreerimist võimalik nõuda selle suhtes ainuõiguse tühiseks tunnistamist. Avaldaja leidis, et kuna esinesid alused kaubamärgi registreerimisest keeldumise kohta (kusjuures registreeringut taotlenud isikud teadsid nendest asjaoludest ja taotlesid pahatahtlikult ikkagi avaldaja kaubamärgi registreerimist enda nimele), siis tuleb vaadeldaval juhul omanike ainuõigus tühiseks tunnistada ja see üle anda avaldajale.

Lisaks leidis avaldaja, et tal on õigus esitada nõue ka KaMS § 52 lg 1 p 2 alusel tähtajatult, sest kaubamärgi registreerimine on aset leidnud pahauskelt. J. Leosk oli taotluse esitamise ajal avaldaja juhatuse liige ja teadis, et vaidlustatud kaubamärk loodi EKA poolt avaldajale, et kaubamärk oli avaldaja omand ning et avaldaja kasutas reaalselt vaidlusalust kaubamärki oma toodete reklaamimisel, müümisel ja turustamisel, et eristuda teistest samalaadsetest toodetest. Samuti teadis J. Leosk, et osanikud ei ole vastu võtnud otsust kaubamärgi võõrandamiseks. Marko Heinsoo on tegutsenud avaldaja volitatud esindajana/agendina teatud küsimustes (lisa 8 – kirjavahetus, milles Marko Heinsoo ajab avaldaja nimel asju, 2013). Tema oli samuti teadlik (juba alates kaubamärgi disainlahenduse tellimisest EKA-lt ja EAS-

It toetuse taotlemisest), et vaidlustatud kaubamärk loodi EKA poolt avaldajale, et kaubamärk oli avaldaja omand ning et avaldaja kasutas reaalselt vaidluselust kaubamärki oma toodete müümisel ja turustamisel, et eristuda teistest samalaadsetest toodetest. Seega on omanikud registreerinud kaubamärgi enda nimele pahauskvalt, teades samal ajal, et tegelik kaubamärgi omanik ja selle igapäevane kasutaja oli avaldaja.

Avaldaja rõhutas, et vaidlustatud kaubamärgi tuntus saavutati avaldaja, mitte kellegi teise, tegevuse tulemusena. Avaldaja tootis ja turustas vaidlustatud kaubamärgiga tähistatud tooteid erinevatesse müügikanalitesse, sh ABC Supermarkets, Aldar Eesti OÜ, Alpha Kaubandus OÜ, Coop Eesti Keskühistu, ETK, Filtrimeister OÜ (tellis kinkekarbid maitseainetega), Haldjaleib OÜ, Kaubamaja AS, Leina Küla Selts, Liblikapuu OÜ, Pihtla vallavalitsus (tellis kinkekarbid maitseainetega), AS Selver, Põlva Tarbijate Ühistu, Rae vallavalitsuse (tellis kinkekarbid maitseainetega), Rimi Eesti AS, Stockman AS, Winster OÜ ja Würtspood OÜ. Avaldaja kaubamärk saavutas oma tuntuse juba selleks hetkeks kui omanikud esitasid vaidlustatud kaubamärgi registreerimistaotluse. M. Heinsoo väited selle kohta, et OÜ Vürtsimeistrid tegevuse tulemusel on kaubamärk saavutanud oma tuntuse, on vale ja pelgalt paljasõnaline väide. Lisaks ei ole millegagi põhjendatud ega tõendatud, et OÜ-l Vürtsimeistrid on või on olnud õigus antud kaubamärki kasutada.

Kuivõrd avaldaja juhatuse liige Margit Heinsoo ei ole tagastanud avaldajale raamatupidamise dokumente (tulenevat tema vastu kohtumenetluses esitatud haginõudest), ei ole avaldajal võimalik esitada komisjonile kõiki vajalikke tõendeid asja õigeks lahendamiseks. Eelkõige peab avaldaja silmas tema poolt oma lepingupartneritele esitatud arveid (avaldaja raamatupidamise algdokumente), mille kohta on lepingupartnerid teinud kaebajale ka panga ülekanded (maitseainete eest). Seetõttu palus avaldaja, et komisjon kooskõlas TÕAS § 60 lg 1 ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 239 lg 1 korraldaks tõendite kogumise ja nõuaks välja avaldaja poolt esitatud kõik müügiarved 2012. aastast kuni käesoleva ajani maitseainete ja vürtside eest järgmistelt kaubakettidelt: ABC Supermarkets AS, Aldar Eesti OÜ, Alpha Kaubandus OÜ, Coop Eesti Keskühistu, ETK, Filtrimeister OÜ, Haldjaleib OÜ, Kaubamaja AS, Leina Küla Selts, Liblikapuu OÜ, Pihtla vallavalitsus, Põlva Tarbijate Ühistu, Rae vallavalitsus, Rimi Eesti Food AS, Stockman AS, Winster OÜ ja Würtspood OÜ. Viidatud alusarved tõendavad üheselt, et avaldaja on neile ettevõtetele müünud vaidlustatud kaubamärgiga tähistatud maitseaineid, maitseainesegusid ning vürtse.

Avaldaja jäi oma nõude juurde. Põhjendustele olid lisatud nimetatud lisad.

6) 3.06.2020 edastas komisjon avaldaja põhjendused koos lisadega M. Heinsoole, andes võimaluse selle vastata hiljemalt 4.08.2020.

7) 4.08.2020 esitas M. Heinsoo nimel seisukoha patendivolinikuks mitte olev esindaja. Komisjon juhtis 5.08.2020 kirjas M. Heinsoo tähelepanu asjaolule, et KaMS § 13 kohaselt võib menetluses osapoolt esindada ainult patendivolinik, ja andis tähtaja puuduse kõrvaldamiseks. 6.08.2020 esitas M. Heinsoo enda allkirjaga seisukohad, milles leiti järgmist. M. Heinsoo vaidles avaldusele vastu ning oli seisukohal, et avaldaja esitatud asjaolude põhjal ei ole alust vaidlustatud kaubamärgi tühistamiseks.

Tsiviilseadustiku üldosa seadus (TsÜS) § 138 lg 1 sätestab, et õiguste teostamisel ja kohustuste täitmisel tuleb toimida heas usus. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt ei ole õiguse teostamine lubatud seadusvastasel viisil, samuti selliselt, et õiguse teostamise eesmärgiks on kahju tekitamine teisele isikule. TsÜS § 138 kaitseala alla kuulub ka menetluste algatamine, tuginedes avalduses esitatavatele ebaõigetele ning eksitavatele andmetele. Õiged on avaldaja esitatud faktilised andmed, et 12.07.2011 loodi äriühing nimega Vürtsid OÜ, mille osanikud võrdsetes osades olid ka äriühingu juhatuse liikmeteks kaubamärgi registreerimise ajal. Tõendamata on avaldaja väide M. Heinsoo tegutsemise osas avaldaja volitatud isiku ja agendina. Selguse huvides märkis M. Heinsoo, et on osalenud erinevates läbirääkimistes OÜ Vürtsimeistrid (endise nimega Pakkija OÜ, registrikood 12299725) juhatuse liikmena ja osanikuna tingituna asjaolust, et Vürtsimeistrid OÜ näol oli tegemist ettevõttega, kes tootis avaldajale turustamiseks maitseaineid ja maitsesegusid kuni tarnete lõpetamiseni seoses avaldaja võlgnevusega.

M. Heinsoo nimetas ebatõeseks avaldaja väidet, et OÜ Vürtsid loodi eesmärgiga toota, turustada ja müüa erinevaid maitseaineid ja vürtse. Avaldaja ei ole kunagi omanud tootmisruume, seadmeid jms. tehnilist võimekust maitseainete ja maitsesegude tootmiseks, seega ei olnud avaldaja loomise eesmärgiks asuda tootma maitseaineid. Loodud ettevõtte tegevuse eesmärgiks oli turustada ja müüa erinevaid OÜ Vürtsimeistrid poolt toodetud ja pakendatud maitseainete segusid. Veterinaar- ja Toiduameti registreeringut nr. 206 (seisukohtade lisa 1) maitseainesegude ja maitseainete tootmiseks ja pakendamiseks on alati omanud OÜ Vürtsimeistrid (endine Pakkija OÜ), samuti on tootmiseks vajalikud ruumid olnud alati OÜ Vürtsimeister valduses. Avaldaja poolt turustatud tooted olid kuni avaldaja sisulise majandustegevuse lõppemiseni toodetud OÜ Vürtsimeistrid poolt ja tooteetiketil oli OÜ Vürtsimeistrid kui tootja

tähis ning registreeringu number, nimetatud asjaolu on avaldajale hästi teada. Tõele ei vasta kaebaja poolt esitatud fakt, et vaidlustatud kaubamärk töötati ainuisikuliselt välja avaldaja poolt. Kaubamärk töötati välja koostöös OÜ-ga Vürtsimeistrid ja kaubamärgi praeguse omaniku M. Heinsooga. EKA-ga sõlmitud lepingu alusel teostatud kaubamärgi kujundamist ja väljatöötamist rahastati EAS-ist taotletud toetuse arvelt, millise toetuse saamiseks esitasid ühistaotluse OÜ Vürtsimeistrid ja avaldaja (lisa 2 – EAS otsus toetuse määramise kohta). Samuti osales aktiivselt maitseainete turustamiseks ja tootmiseks vajaliku äriplaani väljatöötamises Marko Heinsoo isiklikult. M. Heinsoo on saanud maitseainete tootmise ja turustamise äriplaani väljatöötamiseks 2012. a Eesti Töötukassalt toetust summas 4474 eurot (lisa 3 – Eesti Töötukassa otsus nr 7-8/3179 toetuse määramise kohta).

Täiendavalt märkis M. Heinsoo, et sotsiaalmeedia konto www.facebook.com/vurtsid.maitsesegud/ ei ole kunagi kuulunud avaldajale. Konto on loodud 2013. a Marko Heinsoo poolt, kes on ka nimetatud konto administraator ja haldaja. Eelpool tooduga on põhjendatud, et avaldaja on esitanud avalduses ebatõesed andmed ainuisikulise osaluse kohta kaubamärgi loomisprotsessiga seonduvate investeeringute ja reklaamikanalite loomise, kaubamärgi üldtuntuse saavutamises mõistes enne selle kaubamärgi registreerimist ning kaubamärgi ainuisikulisest kasutamisest toodete turustamisel ja müümisel. Tõele ei vasta avaldaja esitatud faktiväide, et kaubamärgi registreerimise ajal kasutas kaubamärki oma igapäevases majandustegevuses ainult avaldaja. Kaubamärki on kasutanud toodete müümiseks ja turustamiseks alates selle loomisest samaaegselt ka OÜ Vürtsimeistrid. Avaldaja esitatud majandusaasta aruannetest selgub, et OÜ Vürtsimeistrid koondkäive perioodil 2012-2016 oli samaväärne või suurem kui avaldajal (avalduse lisad nr 24, OÜ Vürtsimeistrid majandusaasta aruanded), seega ei ole tegemist olukorraga, kus kaubamärgi tuntus saavutati ainult avaldaja tegevuse ja rahaliste panuste tulemusel. Kõik avaldaja poolt vaidlusalusel perioodil turustatud tooted olid toodetud OÜ Vürtsimeister poolt. Avaldaja viited KaMS § 9 lõikele 1 ja § 10 lg 1 p-le 4 ning kaubamärgi omanike pahausksele tegutsemisele on ainetud. M. Heinsoo mõõnis, et KaMS § 52 lg 1 ja lg 1¹ annab küll igale puudutatud isikule õiguse esitada komisjonile avaldus, kaubamärgiomaniku vastu tema ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks KaMS §-s 9 ja §-s 10 sätestatud õiguskaitset välistava asjaolu olemasolul, kui see asjaolu oli olemas ka kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal, kuid antud juhul ei ole viidatud õigussätteid kohaldatavad ja kaebus tuleb jätta rahuldamata.

21.05.2014 registreeriti kaubamärgiregistris vaidlustatud kaubamärk. 07.07.2015 tehti kaubamärgi registris registreering ning teave kaubamärgi registreerimise kohta avaldati. Kaubamärgi sellisel viisil registreerimine oli projektis osalenud isikute ühiseks sooviks ja hilisem avaldaja ühe osaniku (L. Tappo) tuginemine vastupidisele on vastuoluline ja ei ole kooskõlas TsÜS § 138 lg 1 sätestatud heauskse käitumisega. KaMS § 16 lg 2 sätestab, et varasema kaubamärgi omanikul ei ole õigust keelata hilisema kaubamärgi ega muu hilisema õiguse kasutamist, kui ta oli teadlik hilisemast kaubamärgist või muust hilisemast õigusest või pidi sellest teadlik olema ning on nõustunud selle kasutamisega viie varasema järjestikuse aasta jooksul. Kaubamärgi registreerimise ajal olid avaldaja juhatuse liikmeks J. Leosk, L. Tappo ja Margit Heinsoo, seega tuleb eeldada, et avaldaja oli teadlik sellisel viisil kaubamärgi registreerimisest. Kaebuse komisjonile esitas avaldaja 19.11.2019, seega on kaebus esitatud peale õigust lõpetava tähtaja möödumist. M. Heinsoo on eelpool põhistanud, et avaldaja oli kogu aeg teadlik kaubamärgi kasutamisest OÜ Vürtsimeistrid poolt, samuti M. Heinsoo osalusest kaubamärgi väljatöötamisel ja loomisel.

Avaldaja seadusliku esindaja poolt allkirjastatud taotlust kaubamärgi registreerimiseks saab õiguslikus mõttes käsitleda avaldaja poolt KaMS § 19 järgse kaubamärgist loobumise tahteavaldusena. M. Heinsoo mõõnis, et selline seadusliku esindaja tegevus juhatuse liikmena, kui sellisest tegevusest tekib kahju, võib tuua kaasa vastutuse kaasosanike, mh äriühingu võlausaldajate ees, kuid ei saa olla aluseks kaubamärgi registreeringu tühistamisele. Osanikud võivad võtta vastu otsuseid ka juhatuse ja nõukogu pädevusse kuuluvates küsimustes. Sellisel juhul vastutavad osanikud nagu juhatuse või nõukogu liikmed. Juhatuse on osaühingu juhtorgan, mis esindab ja juhib osaühingut. Osaühingu juhtimisel on oluline, millised õigused on vastavalt põhikirjale juhatusel ja juhatuse liikmetel. Juhatuse liikmed on osaühingu nimel tehingute tegemisel kohustatud osaühingu suhtes järgima põhikirjas ettenähtud või osanike, nõukogu või juhatuse kehtestatud piiranguid. Osanik vastutab osanikuna osaühingule, teisele osanikule või kolmandale isikule süüliselt tekitatud kahju eest. Osanik ei vastuta tekitatud kahju eest, kui ta ei ole võtnud osa kahju tekitamise aluseks olnud otsuse vastuvõtmisest või kui ta hääletas otsuse vastu. Sellisel kujul kaubamärgi registreerimisel oli avaldaja (ühiselt) enamusosanike J. Leoski ja Margit Heinsoo heakskiit. Kui sellisest õigustoimingust tulenes tõendatav varaline kahju äriühingu vähemusosanikule, on osanikul õigus sellise kahju hüvitamise nõudes pöörduda kaasosanike vastu kahjunõudega kohtusse, kuid ei ole õigust teostada osanike õigusi läbi äriühingu, sõltumata asjaolust, et vähemusosanik on samal ajal ka äriühingu juhatuse liikmeks. TsÜS § 117 lg 1 kohaselt on esindusõigus õiguste kogum, mille piires esindaja saab tegutseda esindatava nimel. TsÜS § 34 lg 1 järgi loetakse juriidilise isiku juhatuse või seda asendav organ suhetes teiste isikutega juriidilise isiku seaduslikuks esindajaks. Sama paragrahvi lõigete 2 ja 3 kohaselt saab juriidilist isikut tehingu tegemisel esindada iga

juhatuse või seda asendava organi liige, kui seaduse või põhikirjaga ei ole ette nähtud, et juhatuse või seda asendava organi liikmed või mõned neist saavad esindada juriidilist isikut üksnes ühiselt (ühine esindamine). Eraõigusliku juriidilise isiku puhul kehtib ühine esindamine kolmandate isikute suhtes üksnes juhul, kui selle kohta on tehtud kanne vastavasse registrisse. Avaldaja puhul registrisse vastavat esindusõigust piiravat märget kantud ei ole. Komisjon on sõltumatu kohtueelne organ, mis lahendab TÕAS-s sätestatud korras ning selles seaduses või tööstusomandi seadustes sätestatud juhtudel Patendiameti otsuse, registritoimingu, registritoimingu tegemisest keeldumise või sellega viivitamise peale esitatud kaebusi ning kolmanda isiku ja taotleja või omaniku vahelisi vaidlusi kolmanda isiku vaidlustusavalduse, ainuõiguse tühistamiseks või lõppenuks tunnistamise avalduse, tööstusomandi esemele antud õiguskaitses tühistamise avalduse või muu avalduse alusel. Kohtuvälisel menetlusorganil ei ole seadusest tulenevat õigust hinnata ettevõtete sisesuhtest tulenevaid esindusõiguse piiranguid ja sellest tulenevalt tuvastada vastava volituse puudumisel tehingute tühisust. Komisjon peab lähtuma kannete õigsuse hindamisel avalikest registritest lähtuvatest andmetest ning sellistest andmetest tulenevalt saab väita, et vaidlustatud kaubamärk on registreerimiseks esitatud õiguspäraselt ning allkirjastatud vastavat esindusõigust omava isiku poolt. Esindusõiguse rikkumistele tuginedes saanuks avaldaja esitada kohtule juhatuse liikme ja puudutatud isiku vastu hagiavalduse, kaubamärgi üleandmise tehingu tühisuse tuvastamise nõudes, kuid tänaseni sellist nõuet avaldaja kohtule esitanud ei ole. Käesolevaks hetkeks oleks sellisest võimalikust nõudeõigusest tulenev nõue ka aegunud.

M. Heinsoo märkis veel, et ÄS § 181 lõikest 3 tulenevalt on osaühingu ja juhatuse liikme vahel tehtud tehing tühine, kui tehinguga ei nõustunud osanikud või nõukogu. See ei kehti tehingu suhtes, mis tehakse osaühingu igapäevases majandustegevuses kauba või teenuse turuhinna alusel. ÄS § 181 lg 3 reguleerib olukorda, kus juhatuse liikme esindusõigus on piiratud eesmärgiga vältida tehingu tegemisel tekkida võivat huvide konflikti. Tegemist on lojaalsuskohustusest tuleneva juhatuse liikme esindusõiguse piiranguga, mille kohaselt võib juhatuse liige teha iseendaga tehingu üksnes juhul, kui tehingu tegemiseks on andnud nõusoleku kõrgemalseisev organ (osanikud või nõukogu). ÄS § 181 lõikes 3 viidatud keeld ei ole siiski absoluutne, TsÜS § 111 lg 1 sätestab, et kui tehingu kehtivus sõltub kolmanda isiku nõusolekust, võib kolmas isik nõusoleku andmise või sellest keeldumise avaldada tehingu teinud isikule, mitmepoolse tehingu puhul ka tehingupoolele. Nõusolek võib olla tehingu tegemisele eelnev või antud tagantjärele (heakskiit). TsÜS § 113 järgi kehtivad heakskiidu õiguslikud tagajärjed alates tehingu tegemisest, kui seadusest või poolte kokkuleppes ei tulene teisiti. Eelnevast tulenevalt võib ka osanike nõusolek juhatuse liikmega tehingu tegemiseks olla antud nii enne tehingu tegemist kui ka pärast ehk heakskiiduna TsÜS § 111 mõttes (vt ka Riigikohtu 29.09.2015 otsus nr 3-2-1- 81-15, p-d 15 ja 17). Käesoleval juhul on tuvastatav fakt, et avaldaja oli õiguslikus mõttes teadlik kaubamärgi registreerimisest, samuti asjaolust, et kaubamärki kasutab alates selle loomisest aktiivselt oma majandustegevuses ka OÜ Vürtsimeistrid. Avaldaja jätkas aktiivselt maitseainete ja maitsesegude ostmist OÜ-lt Vürtsimeistrid kuini müügilepingu lõpetamiseni avaldaja võlgnevuste tõttu, ka peale kaubamärgi registreerimist. Seega on nimetatud tegevusest tuvastatav TsÜS § 111 lg 1 kohane kõikide osanike heakskiit sellisel viisil kaubamärgi registreerimisele ja avaldaja viitamine ÄS § 181 lg 3 tulenevale keelule ei ole asjakohane.

Avaldaja viidetele kõlvatu konkurentsi osutamisest vastas M. Heinsoo et kaubamärgiomaniku tuginemine registreeritud kaubamärgist tulenevale õigusele ning ka sellise õiguse kaitseks vajadusel hagi esitamine ei saa põhimõtteliselt olla käsitatav kõlvatu konkurentsi osutamisenä seaduses antud tähenduses. KaMS § 14 lg-st 1 tulenevalt annab registreeritud kaubamärk selle omanikule ainuõiguse kaubamärgi suhtes. Seejuures on kaubamärgiomanikul KaMS § 57 lg 1 p 1 järgi õigus esitada oma ainuõiguse kaitseks hagi ainuõigust rikkunud isiku vastu mh õigusrikkumise lõpetamiseks. Avaldaja saab esitada rikkumisele KaMS-ist tulenevaid vastuväiteid, sealhulgas tugineda KaMS §-s 16 sätestatud kaubamärgiomaniku ainuõiguse piirangutele. Samuti on avaldajal kohtumenetluses võimalik esitada KaMS §-de 52 ja 53 alusel vastuhagi kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühistamiseks või lõppenuks tunnistamiseks. Seni, kuni kaubamärgi registreerimist ei ole kehtetuks tunnistatud ja kaubamärki registrist kustutatud, ei saa avaldaja registreeritud kaubamärgi omaniku vastu õiguskaitses ka siis, kui talle kuuluks varasem sarnane üldtuntud kaubamärk (Riigikohtu 23.02.2005 otsus nr 3-2-1-168- 04, p 10). Maakohus keeldus eelpool toodud õiguspraktikale tuginedes 23.01.2019 tsiviilasjas 2-18-18761 avaldaja hagiavalduse vaidlustatud kaubamärgi osas konkurentsi keelamise nõudes ja ettevõtte tühisuse tuvastamise nõudes menetlusse võtmisest (lisa 4 – Harju Maakohtu 23.01.2019 kohtumäärus).

M. Heinsoo jäi oma varasema seisukoha juurde, et avaldus tuleb jätta rahuldamata. Seisukohale olid lisatud nimetatud lisad.

8) 6.08.2020 edastas komisjon M. Heinsoo seisukohad lisadega avaldajale, andes võimaluse sellele vastata hiljemalt 7.09.2020. Kui avaldaja seda võimalust ei kasutanud, andis komisjon 9.09.2020 avaldajale võimaluse esitada lõplikud seisukohad hiljemalt 12.10.2020.

9) Avaldaja esitas **12.10.2020** lõplikud seisukohad, milles juhtis tähelepanu sellele, et Marko Heinsoo poolt esitatud 9.07.2012 EAS otsus toetuse väljamaksmise kohta ei tõenda väidetud asjaolu, et vaidlusaluse kaubamärgi töötasid välja Marko Heinsoo või OÜ Vürtsimeistrid koostöös OÜ-ga Vürtsid. Nimetatud EAS otsuse alusel tehtud väljamakse eest soetati pakkemasin, millega pakiti teatud perioodil vürtse ja maitseaineid OÜ Pakkija poolt. Kogu OÜ Pakkija funktsioon sellega ka piirdus. Pakkimiseks oli vaja ka nõuetekohast käitlemise tunnustamise otsust. OÜ Pakkija ei tegelenud vürtside ja maitseainete segamisega (tootmine), nende vürtside turustamise ega müügiga kaubanduskettides, laataladel ega ka mujal. Nende asjadega tegeles avaldaja, kellel oli oma kodulehekülg (domeen vürtsid.ee ja hiljem vurtsid.ee), Facebooki lehekülg ja vastava domeeninimega meiliaadress (info@vurtsid.ee). Kogu tooraine (vürtsid, maitseained) ja ka pakkematerjal osteti avaldaja poolt ning OÜ Pakkija ülesandeks oli ainult teatud ajaperioodil toodete pakendamine pakkimismasina abil. Oluline on arvesse võtta, et OÜ Pakkija ärinimi on muudetud OÜ-ks Vürtsimeistrid 16.03.2015. Samuti, avaldaja juhatuse liige Margit Heinsoo on valitud OÜ Vürtsimeistrid juhatuse liikmeks 30.06.2016. OÜ Pakkija majandusaasta aruanded perioodil 2012–2014 kirjeldavad OÜ Vürtsimeistrid tegevusena ainult pakkimisteenuse müüki, mitte aga vürtside ja maitseainete müüki. Margit Heinsoo osutas avaldajale kõlvatut konkurentsi, rikkus juhatuse liikme kohustusi, oma lojaalsuskohustust, ta ei ole järginud korraliku ettevõtja hooldust, ta kasutas ära avaldaja ärisaladust. Margit Heinsoo viis kogu avaldaja äritegevuse üle OÜ-sse Vürtsimeistrid (korraldas ettevõtte ebaseadusliku ülemineku) ja tekitas eeltooduga avaldajale olulise kahju. Kõlvatu konkurentsi osutamise, ettevõtte ülemineku ja kahju nõude menetlus on pooleli Harju maakohus. Koos ettevõtte tegevuse üleviimisega hakkas OÜ Vürtsimeistrid omaalgatuslikult ja kaubamärgi tegeliku omanikuga kooskõlastamata kasutama vaidlustatud kaubamärki, sealjuures registreerides selle enda nimele.

Avaldaja ei ole kunagi aktsepteerinud ega heaks kiitnud kaubamärgi registreerimist, selliseks registree-ringuks puudus igasugune õiguslik alus, sest kaubamärk disainiti ainult avaldajale ja selle kaubamärgi omandiõigus anti üle ainult avaldajale. Avaldaja märgistas enda poolt kaubanduskettidesse turustatud tooteid selle kaubamärgiga; kolmandatele isikutele kaubamärgi kasutusõigust üle antud ei ole. Kaubamärgi registreerimisel ei avaldanud taotlejad Patendiametile, et avaldaja oli eelnevalt selle kaubamärgi omandanud EKA-ga sõlmitud lepingu alusel ja et avaldaja kasutas juba seda kaubamärki oma toodete müümisel kõikides kaubanduskettides Eestis.

Avaldaja väljendas seisukohta, et käesolevas asjas tuleb arvesse võtta ka J. Leoski selgitusi. Avaldaja ei ole saanud J. Leoski vastust kaebusele. Avaldaja juhtis komisjoni tähelepanu ka asjaolule, et OÜ-l Vürtsimeistrid puudub vaidlustatud kaubamärgi kasutamiseks enda poolt kirjeldatud viisil ka J. Leoski nõusolek.

10) 16.10.2020 edastas komisjon avaldaja seisukoha M. Heinsoole ja andis võimaluse esitada oma lõplik seisukoht hiljemalt 17.11.2020.

11) 12.11.2020 esitas M. Heinsoo lõpliku seisukoha. Kokkuvõtvalt jäi M. Heinsoo senises menetluses esitatud juurde, kuid soovis juhtida komisjoni tähelepanu avaldaja menetluses esitatud valedetele väidetele. EAS otsus toetuse väljamaksmise kohta tõendab M. Heinsoo otsest osalust kaubamärgi loomises. Kaubamärgi loomist rahastati EAS-lt saadud toetuse abil, ilma milleta vaidlusalust kaubamärki ei oleks olemas. Avaldaja väited M. Heinsoo osaluse tõendamata kohta on arusaamatud. Saadud toetus eraldati sihtotstarbeliselt vaidlusaluse kaubamärgi välja töötamiseks, mitte pakkemasina ostuks nagu avaldaja oma seisukohas väidab. Pakkemasina soetas M. Heinsoo Eesti Töötukassast saadud ettevõtluse alustamise toetuse eest, mis eraldati avaldajale. Majandustegevuse alustamisele ja kaubamärgi välja töötamisele eelnes M. Heinsoo poolt koostöös Töötukassa konsultantidega äriplaani väljatöötamine, selle esitamine Eesti Töötukassale ning ettevõtlusega alustamiseks toetuse taotlemine (seisukoha lisa 1 – äriplaan). M. Heinsoo väitel eksitab avaldaja jätkuvalt komisjoni, eraldades grammatilise tõlgenduse abil tähenduse „pakkimine“ maitseainete tootmisest. Maitseained saadakse üldreeglina bioloogilise saadusena ja maitseainete tootmist, kui majandustegevust saab mõista maitseainete (taimede) kasvatamise all. Sellise tegevusega ei ole kunagi tegelenud ei avaldaja ega Vürtsimeistrid OÜ. Maitseainete pakkimist kui tootmist, koos vastavate tegevuslubade ja registreeringutega on alati omanud Vürtsimeistrid OÜ. Avaldaja ei ole kunagi tegelenud tootmistega, selleks vajalike ressursside (põllumajanduspindadel taimede kasvatamine, seadmed, tootmisruumid ja töötajad) puudumise tõttu, kõik need andmed on kättesaadavad avalikest registritest. M. Heinsoo ei ole vaidlustanud asjaolu, et avaldaja hankis tootmiseks vajaliku toorainet tarnimiseks Vürtsimeistrid OÜ-le, millest viimane avaldaja tellimisel valmistas müümiseks tooteid. See väide ei välista fakti, et Vürtsimeistrid OÜ tegeles tooraine hankimisega enda tootmise tarbeks ning maitseainete tootmise ja realiseerimisega vaidlustaja kaubamärgi all ka avaldaja tellimustööde väliselt. Avaldaja ei ole kunagi osalenud toodete realiseerimiseks müügilaataldel või muudel avalikel üritustel selleks vajaliku töötajaskonna puudumise tõttu. Avaldaja ei ole kunagi omanud ega loonud sotsiaalmeedia kanaleid. Facebooki, Instagrami kontod on loodud M. Heinsoo poolt ja on olnud alati tema kui kaubamärgi omaniku valduses ja omandis.

M. Heinsoo märkis, et avaldaja on esitanud komisjonile vaeleväite Vürtsimeistrid OÜ (endine Pakkija OÜ) majandusaasta aruannetes kajastatud tegevusalade kohta. Viidatud majandusaasta aruannetes aastatest 2012-2014 kajastab aruandekohuslane kõikide aastate tegevusaruannetes oma peamise tegevus-eesmärgina suurendada „maitseainete pakendamise mahtu ja müüki“. Aruannetes kajastatud Vürtsimeister OÜ tegevusala on EMTAK kood 10841, maitseainete ja kastmete tootmine (lisad 2-4 – Vürtsimeister OÜ majandusaasta aruanded 2012., 2013. ja 2014. majandusaasta).

M. Heinsoo jäi 04.08.2020 seisukohas väidetud juurde, et komisjon ei saa anda hinnangut avaldaja sisemisest suhtest tuleneva volituse olemasolule või selle puudumisele. J. Leosk oli kaubamärgi registreerimise avalduse esitamise ajal avalikest registritest nähtuvalt avaldaja esindusõigust omavaks isikuks, seega tuleb pidada avaldaja esitatud avaldust kaubamärgi registreerimiseks õiguspäraseks ja seda saab tõlgendada, kui avaldaja poolset tahteavaldust KaMS § 19 alusel kaubamärgist loobumise kohta, sõltumata sellest kas avaldaja omanikest (osanikest) keegi oli või on vastu sellisest avaldaja õigusest loobumisele. Avaldaja osanik ei saa samastada enda õigusi avaldaja kui juriidilise isiku õigustega ning sellest meelevaldselt tuletada aluseid enda subjektiivsete õiguste teostamiseks läbi esindatava äriühingu.

Ainetu on avaldaja viide J. Leoski (kaasomaniku) nõusoleku puudumise kohta kaubamärgi kasutamiseks. Esiteks ei ole viidatud asjaolu käesoleva vaidluse sisuks. Teiseks märkis M. Heinsoo, et J. Leosk ei ole kunagi sõnaselgelt esitanud OÜ-le Vürtsimeistrid või M. Heinsoole tahteavaldust, mis piiraks kaubamärgi praegusel viisil kasutamist. Veelgi enam saab J. Leoski vaikimisest tuvastada vaikivat nõusolekut kaubamärgi sellisel viisil kasutamiseks. AÕS § 72 lg 3 järgi on kaasomanikul õigus ühist asja vallata ja kasutada niivõrd, kui see ei takista teiste kaasomanike kaasvaldust ja kasutust. Sama paragrahvi lõige 5 näeb ette, et kaasomanikul on õigus nõuda teistelt kaasomanikelt, et kaasomandis oleva asja valdamine ja kasutamine toimuks vastavalt kõigi kaasomanike huvidele, ning kaasomanikud peavad üksteise suhtes käituma lähtuvalt hea usu põhimõttest, eelkõige hoiduma teiste kaasomanike õiguste kahjustamisest ja lõike 4 kohaselt on kaasomanikul on ühise asja suhtes kolmandate isikute ees kõik omaniku õigused. Kaasomanikul on AÕS § 72 lg 5 järgi õigus nõuda teistelt kaasomanikelt, et kaasomandis olevat asja vallataks ja kasutataks kõigi kaasomanike huvides. Kaasomanikud peavad üksteise suhtes käituma lähtuvalt hea usu põhimõttest, eelkõige hoiduma teiste kaasomanike õiguste kahjustamisest. See säte reguleerib kaasomanike asja valdamist ja kasutamist ning annab kaasomanikule õiguse nõuda otseselt asja valdamise ja kasutamisega seotud nõusolekut (nt asja kasutuskorra kokkuleppimiseks, vt Riigikohtu 8.05.2013 määrus nr 3-2-1-45-13, p 16; asja muutmiseks, vt Riigikohtu 27.03.2015 otsus nr 3-2-1-155-14, p 15). See tähendab, et kaasomandist tulenevate õiguste kasutamise piiramine eeldab teise kaasomaniku sellesisulist tahteavaldust. TsÜS § 68 lg 4 järgi loetakse vaikimist või tegevusetust tahteavalduseks, kui vaikimise või tegevusetuse lugemine tahteavalduseks tuleneb seadusest, isikutevahelisest kokkuleppest või nendevahelisest praktikast. Vaikiv nõusolek (*acquiescence*) on rahvusvahelises õiguses tuntud põhimõte, tähistades nõusolekut, mis on antud õiguslikult siduva vaikimisega. Üheks selliste suhete jõustamise vormiks ongi vaikiva nõusoleku doktriin, ladina keeles ka kui *qui tacit consentire videtur si loqui debuisset ac potuisset* (see, kes vaikib, loetakse asjaga nõustunuks juhul, kui ta [arvestades olukorda] peab rääkima ja saab rääkida) (vt Nuno Sérgio Marques Antunes, *Acquiescence*. Max Planck Encyclopedia of Public International Law [MPEPIL]. 2006, p 10). Nn vaikiva nõusoleku doktriini peamine eesmärk on, et käitumuslikku vaikimist oleks võimalik võrdsustada nõustumisega. Selle peamine väljund on muuta selline käitumine õiguses kasutatavaks objektiivseks ja praktiliseks tõendiks, vaikiva nõusoleku doktriin on tuletatud hea usu põhimõttest. Just viidatud tõlgenduse kaudu saab väita, et M. Heinsoo tegutsemine kaubamärgi kasutamisel on J. Leoski poolt heaks kiidetud, kuivõrd kaasomanik ei ole kaubamärgi registreerimisest alates kordagi esitanud selgesõnalist vastuväidet kaubamärgi kasutamise viisi või kaubamärki kasutavate isikute osas.

Seisukohale olid lisatud nimetatud lisad.

Lõplik seisukoht edastati avaldajale.

Komisjon alustas **10.03.2021** vaidlustusavalduse menetluses lõppmenetlust.

Komisjoni seisukohad ja otsus

1) Kooskõlas KaMS § 72 lõikega 15 kohaldatakse kaubamärgi suhtes ainuõiguse tühiseks tunnistamise avalduse läbivaatamisel 2004. aasta 1. maist kuni 2019. aasta 31. märtsini kehtinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid, kui need kuulusid kohaldamisele kaubamärgi registreerimise otsuse tegemisel. Käesolevas asjas vaidlustatud kaubamärgi „vürtsid + kuju“ (reg nr 53053, taotluse esitamise

kuupäev 21.05.2014) registreerimise otsus on tehtud 18.02.2015. Analoogiliselt KaMS § 72 lõikes 14 sätestatuga järgitakse vaatamata vaidluses kohalduvatele registreerimisest keeldumise alustele kehtivat vaidlustamis- ja menetluskorda.

Avaldaja on avalduse esitanud vaidlustatud kaubamärgi tühiseks tunnistamiseks KaMS kehtiva redaktsiooni § 9 lg 1 p 10 ja § 10 lg 1 p-de 4 ja 8 alusel ning nõudnud lisaks vaidlustatud kaubamärgi avaldajale üleandmist KaMS § 52 lõike 3 alusel.

Kaubamärgi tühiseks tunnistamist tuleb mõista kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks tunnistamisena KaMS § 52 lõigete 1 ja 1¹ tähenduses 1.04.2019 jõustunud KaMS redaktsiooni kohaselt. Nende lõigete kohaselt võib komisjonis kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks tunnistamist nõuda:

- iga isik KaMS §-s 9 sätestatud õiguskaitsset välistava asjaolu olemasolul, kui see asjaolu oli olemas kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal;
- asjast huvitatud isik KaMS §-s 10 sätestatud õiguskaitsset välistava asjaolu olemasolul, kui see asjaolu oli olemas kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal.

KaMS § 52 lg 1 kohaselt võib § 9 alusel esitada avalduse kaubamärgiomaniku ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks iga isik, seega pole siin vaja asjast huvitatust hinnata. KaMS § 52 lg 1¹ kohaselt on § 10 alusel avalduse esitamiseks vajalik asjast huvitus, mis on avaldajal olemas juba seetõttu, et tema ärinimi on kaubamärgi sõnalise osaga identne.

Kuna avalduses on tuginetud KaMS kehtivas redaktsioonis sätestatud õiguskaitsset välistavatele asjaoludele, kuid otsuse tegemisel kuuluvad kohaldamisele kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal kehtinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid, siis analüüsib komisjon järgnevalt nende sätete sisu ja selgitab välja kohalduva õiguse.

KaMS § 9 lg 1 p 10 on jäänud muutumatuks. KaMS varasema redaktsiooni § 52 lg 2 p 2 kohaselt võis pahauskelt esitatud taotluse korral tühistamist nõuda tähtajatult. Sama sätte kehtiv redaktsioon KaMS § 52 lõike 1 kohaselt (s.t KaMS § 9 lg 1 alusel) esitatava ainuõiguse tühiseks tunnistamise avalduse puhul ajalisi piire ette ei näe.

KaMS § 10 lg 1 p 4 on jäänud muutumatuks alates 2007. aastast. KaMS kehtiva redaktsiooni § 52 lg 2 p 1 kohaselt võib muul KaMS §-s 10 sätestatud alusel kui taotluse pahauskse tõttu ainuõiguse tühiseks tunnistamist nõuda viie aasta jooksul pärast kaubamärgi kasutamisest teada saamist. Samal sättel oli varasema redaktsiooni kohaselt sama tagajärg. Vaidlustatud kaubamärk registreeriti 7.07.2015 ning avaldaja esitas ainuõiguse tühiseks tunnistamise avalduse 19.11.2019. Kuigi ei ole teada, millal avaldaja sai teada vaidlustatud kaubamärgi kasutamisest selle omanike poolt, ei ületa kaubamärgi registreerimisest avalduse esitamiseni kulgenud ajavahemik viit aastat. Kuna KaMS § 52 lg 2 p 1 omab kontekstist järelduvalt tähendust vaid registreeritud kaubamärgi omaniku ainuõiguse vaidlustamisel, ei tule komisjoni hinnangul arvesse võtta võimalikku teadlikkust kaubamärgi kasutamisest enne selle registreerimist, kuna kasutamise algusest registreerimiseni võib mööduda märksa pikem ajavahemik kui viis aastat ja sel juhul, kui registreerimist eeldusena mitte arvestada, jääks (asjast huvitatud isiku) õigus nõuda ainuõiguse tühiseks tunnistamist (mis saab kõne alla tulla üksnes registreeritud märgi puhul) sisutuks ja kohaldamatuks. KaMS § 52 lg 2 p 1 mõte on eeskätt kaitsta kaubamärgiomanikku hilise ja üllatusliku õiguskaitsvahendi vastu isiku poolt, kellel olid võimalused selle vahendi kasutamiseks juba varem olemas, kuid ta viivitas sellega. Seega kaitseb see säte õigusrahu ja omaniku õiguslikku kindlust selles, et kui kaubamärgi kasutamisest teadlik olev asjast huvitatud isik ei ole viie aasta jooksul oma huve kaitsma asunud, siis edaspidi puudub tal selleks õiguslik võimalus. Samas kaitseb see säte ka asjast huvitatud isikut, kes alles mõne aja (mis võib olla aastakümneid) jooksul pärast kaubamärgi registreerimist saab teada kaubamärgi kasutamisest, mis on vastuolus tema õigustatud huviga, võimaldades sel juhul nõuda ainuõiguse tühiseks tunnistamist viie aasta vältel kaubamärgi kasutamisest teada saamisest. Edaspidi loetakse, et asjast huvitatud isik on seaduse kohaselt (vaikimisi) nõustunud kaubamärgi ainuõiguse kuulumisega teisele isikule (*acquiescence*). Omaniku väited, et kuna avaldaja ei ole vaidlustanud vaidlustatud kaubamärgi registreerimist vaidlustusavaldusega ega ole varem nõudnud ainuõiguse tühistamist, on ta vaidlustamisõiguse oma vaikimisega minetanud ja kaubamärgi ainuõiguse kuulumisega teisele isikule leppinud, ei ole põhjendatud.

KaMS § 10 lg 1 p 8, mis välistab õiguskaitsse kaubamärgile juhul, kui seda on taotlenud enda nimele asjaomase kaubamärgi omaniku nõusolekuta tema agent või esindaja, kelle tegevus ei ole põhjendatud, on lisandunud 1.04.2019 jõustunud KaMS redaktsioonis. Kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal kehtinud seaduses samasugune säte puudus. Sarnane regulatsioon sisaldus KaMS § 52 lõikes 3, kuid selle kohaldamise üheks eelduseks oli, et avalduse esitajale kuulub teises riigis õiguskaitsset omav identne või eksitavalt sarnane kaubamärk. Antud juhul ei ole tegemist sellise olukorraga. Seega on

tegemist õiguskaitset välistava asjaoluga, mida ei olnud olemas kaubamärgi registreerimise otsuse tegemise ajal.

Komisjoni menetluse objektiks ei ole see, kas avaldaja juhatuse liikmed on eksinud äriõiguse või konkurentsioiguse normide vastu.

2) TÕAS § 48¹ lõike 2 kohaselt toimetab komisjon avalduse menetluse võtmisel avalduse teisele menetlusosalisele kätte ja teatab menetlusosalistele kuupäeva, millal alustatakse eelmenetlust (millal lõppeb leppeperiood). TÕAS § 48² lõike 2 kohaselt peab teine menetlusosaline komisjonile enne leppeperioodi lõppemist kirjalikult teatama, kas ta vaidleb avaldusele vastu. Kuna vaidlustatud kaubamärk kuulub kahele omanikule, edastati avaldus mõlemale ning paluti teatada soovist sellele vastu vaielda või sellise soovi puudumisest. Üks omanikest – Marko Heinsoo – kinnitas avalduse kättesaamist ja teatas oma soovist sellele vastu vaielda. Teine omanikest – J. Leosk – ei ole avalduse kättesaamist kinnitanud ega oma seisukohta vaidluses avaldanud. Komisjon on pidanud enesestmõistetavaks, et kui üks omanikest on väljendanud soovi avaldusele vastu vaielda, tuleb avaldust menetleda tavalises korras (s.t mitte kiirendatud menetluses TÕAS § 48⁴ lõike 1 kohaselt). KaMS ei täpsusta, millised on omanike suhted, kui kaubamärk kuulub mitmele omanikule. AÕS § 70 kohaselt võib omand kuuluda kahele või enamale isikule üheaegselt (ühine omand). Õiguse kuulumisel mitmele isikule kohalduvad ühise omandi sätted kooskõlas sama paragrahvi lõikega 7. AÕS § 71 lõike 4 kohaselt on kaasomanikul ühise asja suhtes kolmandate isikute ees kõik omaniku õigused. Eelnevast tulenevalt loeb komisjon, et M. Heinsoo avaldatud seisukohad menetluses on kehtivad mõlema omaniku suhtes. Komisjon märgib ühtlasi, et on eluliselt ebatõenäoline, et J. Leosk, olles avaldaja osanik ja juhatuse liige ning vaidlustatud kaubamärgi kaasomanik, ei ole teadlik komisjonis toimuvast menetlusest; pigem on ta tõenäoliselt otsustanud jääda passiivseks.

3) Avaldaja, kellele ei kuulu varasemat registreeritud kaubamärki, mis oleks vaidlustatud kaubamärgiga identne või sarnane, on esitanud erinevaid argumente oma õigustatud huvi põhjendamiseks, sh tema poolt kasutatud kaubamärgi üldtuntuse kohta, mistõttu võiks kõne alla tulla KaMS § 10 lg 1 p 2 kohaldamine. Seetõttu analüüsib komisjon, kas avaldajale kuulus vaidlustatud kaubamärgi registreerimise taotluse esitamise kuupäeval üldtuntud ja seeläbi õiguskaitse saanud kaubamärk.

Avaldaja on tõendanud (avalduse lisa 6), et ta on 2011–2012 registreerinud domeeninimed vürtsid.ee ja vurtsid.ee ning on loonud veebilehe, mille kujunduses kasutati vaidlustatud kaubamärgiga identset tähist. Samast tõendist nähtuvalt on nimetatud domeeninimed ümber registreeritud OÜ-le Vürtsimeistrid (endine Pakkija OÜ) 2015–2016 Vürtsid OÜ juhatuse liikme Margit Heinsoo tahteavalduse kohaselt. Komisjon selgitab, et domeeninimi ei ole intellektuaalomandi ese ja selle registreerimine või kasutamine ei loo ainuõigust, millele toetudes saaks kaubamärki vaidlustada. Domeeninime tegelik kasutamine võib omada tähendust tähise tuntuse või maine tõendamisel. Avaldaja ei ole esitanud tõendeid, millest nähtuks nimetatud domeeninime(de) tegelik kasutamine kaupade reklaamimisel või nende müügiga seotud tegevustes perioodil, mil domeeninimed olid avaldaja nimele registreeritud. Hilisem kasutus Vürtsimeistrid OÜ poolt ei ole avaldaja tõendina asjassepuutuv. Nagu avaldaja on märkinud, on domeenilepingu ümberregistreerimist puudutav vaidlus kohtu menetluses. Komisjon kinnitab, et domeeninimede kuuluvuse ja kasutamise õiguse küsimustes ei ole komisjonil pädevust seisukohta võtta.

Avaldaja on tõendanud (avalduse lisa 7), et talle on 2013. a väljastatud ettevõtteprefiks vöökoodi kasutamiseks (avalduse lisa 26 kohaselt lõpetatud 3.01.2017 Margit Heinsoo tahteavalduse alusel). Kuna nimetatud õigus ei kujuta endast ainuõigust, millele toetudes saaks vaidlustada kaubamärki ning ettevõtteprefiksi kasutamine ei ole seostatav kaubamärgi kasutamisega, on nimetatud asjaolu oluline vaid niivõrd, kui see näitab avaldaja kaubanduslikke kavatsusi.

Avaldaja on väitnud, et 2013. a novembris on loodud avaldaja Facebooki konto. Avalduse lisast 8 (2019. a Facebooki lehe väljavõte) nähtub, et 2019. a on konto kasutusel ja sellel kasutatakse vaidlustatud kaubamärgiga sarnast tähist, kuid sellest ei ilmne, kes seda kasutab. Facebooki konto andmetest nähtuvalt on konto loodud 12.11.2013 nime „Vürtsid“ all, samal päeval on see ümber nimetatud „Vürtsid OÜ - maitsesta maitsekalt“ ja 29.09.2016 ümber nimetatud „Vürtsid - maitsesta maitsekalt“. Seega viimati nimetatud kuupäevast alates ei ole ka nominaalselt kõnealune Facebooki konto enam avaldajaga seostatav. Kontoga seostatav füüsiline aadress Veneküla tee 25 75325 Rae, Harju County, Estonia vastab Vürtsimeistrid OÜ registrijärgsele aadressile ja on seega seostatav Marko Heinsooga; see on samuti avaldaja registrijärgne aadress, mida aga avaldaja komisjoni menetluses ei ole kasutanud (komisjon on registrijärgsete aadresside andmed kogunud ajal, mil need olid äriregistris nähtavad). M. Heinsoo on 4.08.2020 väitnud, et Facebooki konto on loonud tema ning on jätkuvalt selle administraator. Teada ei ole, kas M. Heinsoo tegutses seejuures avaldaja agendina või oma äritegevuse raames. Kõiki asjaolusid arvestades ei loe komisjon avaldaja Facebooki kontoga seotud väiteid tõendatuks. Seega tuleb aluse tuks pidada ka avaldaja väidet, et ta reklaamib Facebooki lehel „oma tooteid; informeerib, kust tooteid

osta saab; räägib oma tegevusest ja üritustest (laadad, Rimi kaubanduse klubi jne) ja ka lepingupartnereist (nt Haldjaleib, Siirupiemandad, erinevad kaubandusketid); annab soovitusi ja retsepte maitseainete kasutamiseks“.

Avaldaja on esitanud tõendeid selle kohta, et ta on sõlminud 2013. a lepingud Selver AS-ga, 2014. a Rimi Eesti Food AS-ga (komisjon märgib, et avaldajat esindas seejuures J. Leosk), ABC Supermarkets AS-ga (komisjon märgib, et avaldajat esindas seejuures Margit Heinsoo), väidetavalt Tarbijate Keskühistuga (digikonteineri sisu ei ole nähtav, selle on alla kirjutanud Margit Heinsoo) (avalduse lisad 9, 16, 18, 20) ning esitanud käibe tõendamiseks kontoväljavõtted perioodist 2011–2018, avalduse lisa 10). Komisjon märgib, et nimetatud lepingutest ei ilmne, kas ja millise kaubamärgi all avaldaja nimetatud partneritele kaupa pakkus; kontoväljavõtetest ei ole võimalik järeldada, millise kauba või teenuse eest on nimetatud partnerid avaldajale tasunud ning kui tegemist oli kaubatarnete eest tasumisega, siis kas ja millise kaubamärgi all seda tarniti, lõpptarbijale pakuti või müüdi. Seda korrigeerivad avaldaja 30.05.2020 esitatud seisukoha lisas 5 esitatud sorteeritud kontoväljavõtted, millelt on näha, milliste kaupade eest erinevad partnerid on tasunud, kuid ka need ei võimalda järeldada, kas ja millist kaubamärki kaupade tähistamisel kasutati. 30.05.2020 avaldaja seisukoha lisas 4 komisjonile esitatud arvete (pärinevad alates 2016. aastast ja on esitatud eranditult Selver AS-le) päises on kaubamärki kasutatud, kuid see ei tõenda tähise kasutamist kaubal ning on liiga hiline vaidlustatud kaubamärgi taotluse esitamise kuupäeva suhtes.

Avaldaja on 30.05.2020 seisukoha lisades 6 ja 7 esitanud kümme fotot. Fotod on dateerimata. Avaldaja väitel pärinevad need Maksimarketist ja Sadama Marketist. Lisa 6 ühelt fotolt ja lisa 7 ühelt fotolt on üksnes ähmaselt nähtav kõnealuse kaubamärgi kasutamine ning üks lisa 7 foto on asjasse mittepuutuv. Neljalt lisa 6 fotolt on näha, et kaupa pakub avaldaja. Lisa 7 ühelt fotolt on näha, et sama kaubamärki on kasutanud Vürtsimeistrid OÜ.

Eelnevat kokku võttes on võimalik avaldaja esitatud tõendite alusel järeldada, et ta on vaidlustatud kaubamärgiga identset või sarnast kaubamärki kaupade tähistamiseks kasutanud, kuid lahtiseks jääb, millises mahus või millisel perioodil see võib olla toimunud. Viidatud tõenditest on võimalik järeldada üksnes avaldaja kaubanduslikku tegevust, kuid selle seostamine kaubamärgi kasutamisega viisil, mis on vajalik üldtuntuse tunnistamiseks, on liiga juhuslik või kaudne.

Avaldaja on tõendanud (avalduse lisa 22) osalemist Toiduliidu konkursil, kuid esitatud artiklist ei ilmne, millist kaubamärki seejuures kasutati, kui üldse.

Avaldaja majandusaasta aruannetest (avalduse lisa 29) ei ilmne, kas ja millise kaubamärgi all avaldaja maitseainete ja -kastmete tootmisega on tegelenud. 2012. a aruandest tegevusvaldkond ei ilmne. 2013. a aruandest nähtuvalt on nimetatud tegevusala müügitulu alla 2000 euro, 2014. a aruandest nähtuvalt ligikaudu 14000 eurot, 2015. a vastavalt 38000 ja 2016. a 6000 eurot.

Avaldaja on seisukohal, et tema investeringute, sh kaubamärgi loomise, reklaamkanalite kasutuselevõtu (millest osa ei ole komisjoni hinnangul tõendatud), partneritega lepingute sõlmimise ja täitmise ning selle kõige juures kaubamärgi kasutama asumise tulemusel on tema kaubamärk saavutanud üldtuntuse. Avaldaja väitel toimus vaidlustatud kaubamärgi registreerimine omanike nimele ajal, mil kaubamärki kasutas igapäevases majandustegevuses avaldaja – omanike pahausksus avaldub selles, et nad taotlesid nende jaoks teise isiku üldtuntud kaubamärgi registreerimist enda nimele.

Komisjon selgitab, et üldtuntud kaubamärgile toetumiseks on vajalik kaubamärgi üldtuntus vaidlustatud kaubamärgi taotluse esitamise kuupäeva seisuga, kuna KaMS § 9 lg 1 p 10 nimetab sõnaselgelt pahauskset taotluse esitamist, ning leiab, et avaldaja kaubamärgi üldtuntus 21.05.2014 (vaidlustatud kaubamärgi taotluse esitamise kuupäev) seisuga ei ole tõendatud. Praktiliselt ei ole tõendatud isegi seda, kas avaldaja nimetatud kaubamärki nimetatud kuupäeva seisuga üldse kaubanduslikult kasutanud oli. Tulunumbrid on jäänud pigem tagasihoidlikuks, mis ei võimalda järeldada laialdase kliendibaasi olemasolu ega nende hulgas tuntuse omandamist. Seega puudub komisjonil alus lugeda vaidlustaja kaubamärki üldtuntuks. Omand kaubamärgile saab KaMS § 5 lõike 1 kohaselt tekkida registreerimisega või omandatud üldtuntuse tõttu. Õiguslik tähendus on kaubamärgil, millel see seadusest tulenevalt on: põhimõtteliselt on õiguslik tähendus vaid Eestis KaMS § 5 kohaselt õiguskaitse saanud kaubamärgil või Euroopa Liidu kaubamärgil, teatud juhtudel aga ka välismaa kaubamärgil (KaMS § 10 lg 1 p 7, vt ka KaMS § 7 lg 3 p 3) või erandlikult ka kaubamärgil, mille registreerimist teine isik on pahauskselt taotlenud või mida teine isik on pahauskselt kasutama hakanud (KaMS § 9 lg 1 p 10). Kuna avaldaja ei saa toetuda registreeritud kaubamärgile, oma väidetava kaubamärgi üldtuntusest tulenevale ainuõigusele ega välismaal kaitstud või kasutatud kaubamärgile, saab omanike pahausksuse argument kõne alla tulla üksnes erandlikult muu varasema õiguse tõttu, millest tulenevalt avaldajal on kõnealusele tähisele suurem õigus kui omanikel.

Komisjon märgib, et M. Heinsoo leidis, et hoopis tema ja Vürtsmeistrid OÜ tegevus 7 aasta jooksul on muutnud kõnealuse kaubamärgi tuntuks. Seda väidet ei ole millegagi tõendatud, kuigi avaldaja 30.05.2020 seisukoha lisas 7 olevalt fotolt ja Vürtsimeistrid OÜ majandusaasta aruannetest, sotsiaalmeedia kontodest ja vürtsid.ee kodulehelt on järeldatav, et Vürtsmeistrid OÜ on (osalt ilmselt avaldajaga paralleelselt) samal tegevusalal tegutsedes kõnealust kaubamärki mingisuguses mahus kasutanud. Väidetava tuntuuse omandamise aeg jääb nii ehk teisiti lahtiseks ning üldtuntusest komisjoni hinnangul rääkida ei ole alust.

4) Muuks varasemaks õiguseks, millest tuleneb avaldaja suurem õigustatus vaidlustatud kaubamärgi suhtes, on käesolevas vaidluses autoriõigus. Avaldaja on esitanud tõendid selle kohta, et vaidlustatud kaubamärgiga identne tähis on avaldaja poolt kasutamiseks välja töötatud Eesti Kunstiakadeemiaga sõlmitud arendustegevuse lepingu alusel ja avaldajale üle antud 19.10.2012 (avalduse lisad 2–5). Vastavalt 18.06.2012 arendustegevuse lepingu lisale 3 (avalduse lisa 3 lk 2) läks kaubamärgi omandiõigus üle EKA-lt avaldajale. Sama lisa p 2 kohaselt andis autor avaldajale (tellijale) ainuõiguse teose kaitsmiseks pädevale asutusele avalduse esitamiseks, sh kaubamärgi registreerimiseks.

Tähise kui autoriõigusega kaitstud teose suhtes varaliste õiguste üleminekuga (sama lisa p 1) omandas avaldaja autori ainuõiguse teose suhtes, mis on avalduse lisa 5 kohaselt identne vaidlustatud kaubamärgiga. Viidatud lisa p 2 kohaselt hõlmasid üleantavad õigused ka õigust taotleda kaubamärgi registreerimist (komisjon täheldab, et „ainuõigus teose kaitsmiseks“ saab kaubamärgiõiguse tähenduses tähendada üksnes õigust taotluse esitamiseks, mitte aga kaitstud kaubamärgist tulenevat ainuõigust). Komisjon rõhutab, et avaldajal puudus ja puudub juriidiline kohustus nimetatud tähist kaubamärgina registreerida.

Marko Heinsoo on oma vastustes leidnud, et vaidlusalune kaubamärk töötati välja koostöös OÜ-ga Vürtsimeistrid ja EKA-ga sõlmitud arendustegevuse lepingu sõlmimisel oli tal aktiivne roll, kuna ta oli lepingu eest tasumiseks kasutatud EAS toetuse kaastaotleja. Avaldaja on möönud, et tolleaegne Pakkija OÜ oli toetuse kaastaotleja (30.05.2020 lisa 2 kohaselt on taotluse esitanud M. Heinsoo kuid taotlejaks on avaldaja, M. Heinsoo esindatav Pakkija OÜ on kaastaotlejaks), kuid ei olnud omaette toetuse saaja. Toetus selgitusega „tootepakendid“ maksti üksnes avaldajale (samal lisa 1). EKA-le maksis tasu üksnes avaldaja (samal lisa 3). Komisjon peab õiguslikult relevantseks ja oluliseks seda, et arendustegevuse leping sõlmiti üksnes avaldaja ja EKA vahel ning lepingu alusel saadud tähisega seotud õigused anti üle üksnes avaldajale. Seega, vaatamata Marek Heinsoo rollile toetuse taotlemisel ei tekkinud talle kõnealusele tähisele õigusi.

5) Kaubamärgiseadus ei määratle pahausksuse mõistet ning selle sisustamisel tuleb pöörduda muude õigusallikate poole. Nii Euroopa Kohtu kui Eesti kohtute praktika kohaselt on pahausksusest taotluse esitamisel alust rääkida juhul, kui taotleja teadis või pidi teadma teise isiku poolt kasutatavast tähisest, kuid esitas taotluse teise isiku poolt kasutatud tähisega identse või sarnase tähise registreerimiseks identsete või sarnaste kaupade või teenuste suhtes, kui registreerimise eesmärk või tagajärg on teise isiku poolt oma kaubamärgi kasutamise, sh turulepääsu takistamine (11.06.2009 otsus C-529/07, p-d 37–38 ja 43–44; 03.10.2003 otsus 2/3-549; 03.04.2009 otsus 2-08-57186). Euroopa Kohus ja Tallinna Ringkonnakohus on pahausksuse tuvastamisel pidanud oluliseks seda, kas tähise kasutamine põhjustaks teise isiku tähise eristava iseloomu või tuntuuse ebaausat ärakasutamist või võiks seda õigustamatult kahjustada (11.06.2009 otsus C-529/07, p 45; 4.06.2007 otsus 2-06-31964, p 46). Pahausksuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid, sealhulgas erialast ja üldist teavet ning asjassepuutuvate kaubamärkide õiguskaitse taset. Samuti on üldiselt omaks võetud seisukoht, et pahausksust ei saa eeldada, vaid seda peab teise poole pahausksust väitev menetlusosaline tõendama.

Kuigi komisjon ei pidanud vaidlustatud tähisega identse või sarnase tähise kasutamist avaldaja poolt piisavaks selleks, et lugeda seda üldtuntust omandanuks, ei ole kahtlust, et avaldaja on EKA poolt tema tellimusel välja töötatud ja üle antud tähist kasutanud.

Muuhulgas tuleb arvesse võtta tähiste sarnasuse astet; käesolevas vaidluses on vaidlustatud kaubamärk avaldaja poolt kasutatud tähisega identne või väga sarnane, mille tõttu väljastatud on omanike iseseisev tegevus kaubamärgi väljatöötamisel ja kasutuselevõtul. Ka muud tõendid kinnitavad omanike teadlikkust avaldaja kasutatavast tähisest ja tema õigusest sellele.

Avaldaja on väitnud, et kaubamärgi registreerimine on toimunud eeskätt Marko Heinsoo huvides, kuna tema osalusega äriühing OÜ Vürtsimeistrid tegeleb samal tegevusalal, ning loeb seda pahatahtlikuks. Kaubamärgi kuulumine omanikele võimaldab neil keelata kaubamärki kasutada avaldajal, andes seega omanikele alusetu konkurentsieelise. Avaldaja esitatud andmete kohaselt on kaubamärgi registreerimine omanike nimele osa süsteemsest tegevusest, mille tagajärg on avaldaja huvide kahjustamine.

Avaldaja sõnul on samal ajal avaldaja juhatuse liikmeks olev Margit Heinsoo „viinud üle kogu avaldaja äritegevuse [...] OÜ Vürtsmeistrid alla“. Avaldaja on rõhutanud, et avaldaja juriidilise isikuna ei ole andnud mingit luba ega volitust tähise registreerimise taotlemiseks, samuti ei ole toimunud mingisugust tähise tasu eest võõrandamist. Lisaks märkis avaldaja, et vaidlustatud kaubamärgi registreerimisest ei ole avaldaja kõiki osanikke ja juhatuse liikmeid teavitatud. Avaldaja näeb tähise õigustamatus ja läbipaistmatus registreerimises isikute poolt, kellel avaldaja agendi või seadusliku esindajana oli kohustus olla lojaalne avaldajale ja silmas pidada avaldaja parimaid huve, sellises kontekstis pahauskset käitumist, millele ei ole õigustavaid põhjendusi.

6) Kahtlust ei ole selles, et J. Leoskil on avaldaja juhatuse liikme ja esindajana avaldaja suhtes lojaalsuskohustus. Lisaks on avaldaja väitnud, et Marko Heinsoo on tegutsenud avaldaja agendina, ajades avaldaja eest asju. Seda kinnitab 30.05.2020 seisukoha lisas 8 olev 2013. a pärinev e-kirjavahetus, mida on pidanud M. Heinsoo, esinedes avaldaja nimel. M. Heinsoo 4.08.2020 esitatud vastuväide ei muuda tõsiasja, et ajades avaldaja asju avaldaja nimel oli ta avaldaja agent vaatamata sellele, et ta oli samal ajal Vürtsimeistrid OÜ juhatuse liige. Komisjon järeldeb menetlusosaliste esitatud materjalidest, et OÜ Vürtsid ja OÜ Pakkija / Vürtsimeistrid OÜ on olnud tihedas koostöös nii isikuliste kui ka ühtsel äriplaani põhinevate kaubanduslike sidemete tõttu ning selles koostöös on tekkinud erinevatel põhjustel probleemid, mille lahendamiseks kaubamärgi kuuluvuse aspektist tuleb järgida rangelt õigusnorme ja õiguslikult relevantseid tõendeid. Kahtlust ei ole selles, et kaubamärgi registreerimine avaldaja asemel hoopis ühe juhatuse liikme ja agendi nimele ei ole avaldaja suhtes lojaalne ega talle kasu toov tegevus.

Vaidlustatud kaubamärgi registreerimine toimus M. Heinsoo väitel avaldaja teadmisel ja heakskiidul, mida tõendavat kaubamärgi kaasomaniku J. Leoski roll avaldaja juhatuse liikme ja seega esindajana. Avaldaja on sellele vastu vaieldud, toetudes ÄS § 181 lõikele 3, mille kohaselt osaühingu ja juhatuse liikme (antud juhul J. Leosk) vahel tehtud tehing (kaubamärgi registreerimise taotlemiseks loa andmine) on tühine, kui tehinguga ei nõustunud osanikud või nõukogu, välja arvatud juhul, kui tehing tehakse osaühingu igapäevases majandustegevuses kauba või teenuse turuhinna alusel. Komisjon nõustub, et kaubamärgi registreerimiseks loa andmist või selle võõrandamist ei saa pidada igapäevaseks majandustegevuseks ning turuhind ei ole kaubamärgi puhul reeglina üldse kohaldatav (samuti ei ole seda ilmselt tasutud).

Komisjon peab tõepäraseks avaldaja seisukohta, et avaldaja ei ole seaduses ettenähtud korras andnud luba vaidlustatud kaubamärgi registreerimiseks. M. Heinsoo esitatud tõlgendus, et J. Leoski kui avaldaja juhatuse liikme poolt vaidlustatud kaubamärgi registreerimise taotlemises osalemine on avaldaja-poolne kaubamärgist loobumise tahteavaldus, ei ole ÄS § 181 lõike 3 kontekstis veenev. Avaldajal on võimatu tõendada loa andmise puudumist, seega saaks üksnes omanikud tõendada sellise avaldaja õiguspärase tahteavaldusega antud loa olemasolu, mida nad aga teinud ei ole. Kui M. Heinsoo on väitnud, et kaubamärgi sellisel viisil registreerimine oli projektis osalenud isikute ühiseks sooviks ja hilisem avaldaja ühe osaniku (L. Tappo) tuginemine vastupidisele ei ole kooskõlas heauskse käitumisega, tulnuks viidata ühist soovi ehk osanike nõusolekut tõendada. et saaks teha järeldusi avaldaja esindaja väidetava pahauskuse kohta. Arvestada tuleb ka seda, et avaldajal ei ole nähtavasti ligipääsu kogu oma majandustegevuse dokumentatsioonile. Samuti ei nõustu komisjon M. Heinsoo tõlgendusega TsÜS § 111 kohaldamise osas, kuna võimalik kaubamärgi võõrandamise tehingu heakskiit avaldaja osanike poolt jääb hüpoteetiliseks.

Eeltoodust tulenevalt leiab komisjon, et vaidlustatud kaubamärgi registreerimise taotlemine omanike poolt on toimunud pahauskset ning seega on alus vaidlustatud kaubamärgi ainuõiguse tühiseks tunnistamiseks KaMS § 9 lg 1 p 10 alusel.

7) Kuna kaubamärgi ainuõiguse tühiseks tunnistamine toob üldjuhul kaasa kaubamärgi registrist kustutamise, aga avaldaja on esitanud nõude KaMS § 52 lõike 3 alusel vaidlustatud kaubamärgi üleandmiseks, käsitleb komisjon järgnevalt seda nõuet.

KaMS § 52 lõike 3 kehtiva sõnastuse kohaselt juhul, kui kaubamärk on asjaomase kaubamärgi omaniku nõusolekuta registreeritud tema agendi või esindaja nimele, on kaubamärgiomanikul viie aasta jooksul pärast kaubamärgi agendi või esindaja nimele registreerimisest teada saamist õigus esitada komisjonile avaldus kaubamärgi endale üleandmise nõudes. Seda alust ei rakendata, kui agendi või esindaja tegevus on põhjendatud.

Seega peab nimetatud sätte kohaldamiseks olema täidetud järgmised tingimused: kaubamärgiomaniku esindaja või agent on registreerinud kaubamärgi oma nimele; kaubamärgiomanik ei ole andnud selleks luba; puuduvad muud põhjendused esindaja või agendi tegevust õigustada; nõue esitatakse ettenähtud tähtaja jooksul. Tähtaja nõue on täidetud ning omanike puhul on tegemist avaldaja esindaja ja agendiga. Puudub avaldaja selge, täpne ja tingimusteta luba (vt Üldkohtu otsus asjas T-537/10 ja 538/10, p 23)

kaubamärgi registreerimiseks teise isiku nimele. Samuti ei ole esitatud muid õiguspäraseid põhjendusi, mille kohaselt omanikel oleks õigus või kohustus vaidlustatud kaubamärki oma nimele registreerida.

Komisjon leiab aga, et avaldajat, kellele ei kuulu Eestis ega välismaal vaidlustatud kaubamärgiga identset või sarnast registreeritud või üldtuntud kaubamärki, ei saa pidada KaMS § 52 lõike 3 tähenduses „asjaomase kaubamärgi omanikuks“. Kui oleks tunnistatud kaubamärgi üldtuntust Eestis, oleks olukord teistsugune. Antud hetkel aga kuulub avaldajale autori varaliste õiguste omandamisest tulenev õigus tähist kasutada ja sellele kaubamärgina kaitset taotlema, aga seda õigust avaldaja kaubamärgitaotluse esitamise teel realiseerinud ei ole. Seega, kuna avaldajat ei saa lugeda asjaomase kaubamärgi omanikuks, jätab komisjon nõude KaMS § 52 lõike 3 kohaldamiseks rahuldamata.

Eeltoodust tulenevalt rahuldab komisjon avaldaja nõude vaidlustatud kaubamärgi omaniku ainuõiguse tühistamiseks KaMS § 9 lg 1 p 10 alusel, mis on aluseks kaubamärgi registrist kustutamisele vastavalt KaMS § 51 lõikes 2 sätestatule.

Kuna avaldus on rahuldatud KaMS § 9 lg 1 p 10 alusel, ei pea komisjon otstarbekaks hinnata selle põhjendatust KaMS § 10 lg 1 p 4 alusel.

Tulenevalt eeltoodust ning lähtudes KaMS § 9 lg 1 p-st 10, § 55 lõikest 1 ning TÕAS § 61 lõigetest 1 ja 2, otsustab komisjon:

avaldus rahuldada, tunnistada Marko Heinsoo ja Janek Leoski ainuõigus kaubamärgile „vürtsid + kuju“ (reg nr 53053) tühistamiseks ning kustutada sellekohane registreering algusest peale õigustühisena registrist.

Avalduse menetlusosaline, keda ei rahulda komisjoni otsus ja kes soovib jätkata vaidlust menetlusosaliste vahel hagimenetluse korras, võib esitada hagi kahe kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Hageja teavitab viivitamata komisjoni hagi esitamisest. Kui nimetatud hagi ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kahe kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele. Kui hagi esitatakse, kuid kohus ei võta hagi menetlusse, jätab hagi läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tanel Kalmet

Kai Klanberg

Ingrid Matsina